

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
<p>De specifieke normen voor het keurmerk en de benodigde controle voor zover IKB Varken daarin al niet voorziet, staan ook opgenomen. Niet voor verspreiding. Aan deze criteria kunnen geen rechten worden ontleend. Onjuistheden en aanpassingen voorbehouden.</p> <p>Definitie 'datum nieuw-/verbouw': is de datum waarop de aanvraag voor een bouwomgevingsvergunning is ingediend bij de gemeente, dit moet schriftelijk worden aangetoond op basis van een ontvangstbevestiging van de gemeente.</p> <p>Definitie 'verbouwing': is een bouwkundige wijziging van een bestaand gebouw of een uitbreiding of een gewijzigde indeling (bijv. plaatsen van plateau's, wijzigen hokindeling en/of diercategorie, etc.). Criteria voor nieuw en verbouw mogen beperkt blijven tot het vernieuwen of verbouwen onderdeel van het bedrijf. Bijv. als een roostervloer wordt vervangen, een plateau wordt geplaatst of een hokindeling wordt gewijzigd, hoeft niet tegelijkertijd bijv. daglicht te worden gerealiseerd.</p>					
<b>Uitsluitingscriteria</b>					
UIT01	Andere activiteiten	Er worden geen andere activiteiten op het bedrijf ontplooid die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming.	<p>Activiteiten die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming zijn o.a., maar niet beperkt tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- houden van pelsdieren voor productiedoelinden.</li> <li>- houden van leghennen in verrijkte kooien (tot 01-01-2021 toegestaan in Nederland) en koloniehuisvesting (opvolger van de verrijkte kooi en vanaf 2021 in Nederland de enige toegestane vorm van de 'legbatterij'). De op het ei gestempelde identificatiecode begint met het cijfer 3.</li> <li>- het houden van wilde dieren voor productiedoelinden.</li> <li>- het houden van ganzen of eenden voor de productie van ganzen- of eendenlever.</li> <li>- het kweken van bedreigde diersoorten, zoals paling.</li> <li>- het houden van vleesrunderen met een dikbil factor, met een hoge incidentie van keizersneden, zoals bijvoorbeeld Belgisch Blauwen en Verbeterd roodbont.</li> <li>- andere activiteiten welke in strijd (kunnen) zijn met het beleid van de Dierenbescherming.</li> </ul>	Controleer of het bedrijf geen andere activiteiten ontplooid die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming	Uitsluiting
UIT03	Genetisch gemanipuleerde dieren	Er zijn geen genetisch gemanipuleerde dieren op het bedrijf aanwezig.	<p>Een genetisch gemanipuleerd dier is met gentechnologie aangepast. Genetische technologie of gentechnologie is een vorm van biotechnologie waarbij het DNA van een organisme direct wordt aangepast door extra genen met de gewenste eigenschappen bij een dier in te brengen.</p> <p>De klassieke methodes waarbij DNA van een organisme indirect wordt aangepast, door bijvoorbeeld het kruisen, selecteren, fokken van bepaalde rassen zijn wel toegestaan.</p>	Controleer of er geen genetisch gemanipuleerde dieren op het bedrijf aanwezig zijn.	Uitsluiting
UIT05	Megastallen norm	De varkens worden niet gehouden in een megastal. Onder een megastal wordt verstaan één bedrijfslocatie-UBN (of EU registratienummer) met 330 NGE of meer.	<p>Om het aantal NGE op het bedrijf te bepalen dient het aantal varkens op basis van de Beter Leven bedrijfs capaciteit (zie A06) te worden vermenigvuldigd met de onderstaande aantallen NGE's per diercategorie:</p> <p>1 zeug = 0,2606 NGE en                  1 vleesvarken = 0,0437 NGE                  1 gespeende big (géén zeugen op de locatie) = 0,0330 NGE                  1 gespeende big (wél zeugen op de locatie) = 0,0000 NGE</p> <p>Bijvoorbeeld de volgende locaties worden binnen het Beter Leven keurmerk als megastal aangemerkt en uitgesloten voor deelname:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vleesvarkensbedrijf met meer dan: 7551 vleesvarkens (7552 x 0,0437 = 330,02 NGE)</li> <li>- vermeerderingsbedrijf met meer dan: 1266 zeugen en bijbehorende gespeende biggen (1267 x 0,2606 = 330,2 NGE)</li> <li>- bedrijf met meer dan: 600 zeugen en 3973 vleesvarkens (601 x 0,2606 + 3973 x 0,0437 = 330,2 NGE)</li> <li>- speenbiggenbedrijf met meer dan: 10.000 speenbiggen (10.001 x 0,0330 = 330,03 NGE)</li> </ul> <p>Het begrip 'megastal' moet niet verward worden met het begrip 'megabedrijf'. Waar een megastal één locatie betreft, gaat het bij een megabedrijf om een veehouderijbedrijf met op meerdere locaties veestallen. Het bedrijf als geheel heeft een zeer groot aantal dieren, maar op de verschillende locaties kan het aantal dieren vergelijkbaar zijn met gangbare bedrijven.</p> <p>NVT bij bestaande stallen die voor 01-01-2012 al deelnemer waren aan het Beter Leven keurmerk. Deze stallen mogen het aantal dieren dat per 01-01-2012 werd gehouden handhaven. Bij ver-/nieuwbouw wordt het gehouden aantal dieren niet nog verder vergroot.</p>	Controleer of het bedrijf de grens voor de maximale bedrijfs grootte niet overschrijdt. Registreer het aantal NGE dat aanwezig is op het bedrijf op basis het aantal BLK dierplaatsen zoals vastgesteld in criteria A00 en verder.	Uitsluiting

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
UIT06	Etage stal	<u>Binnen gebouwen wordt alleen de begane grond gebruikt voor het houden van dieren.</u>	<u>Zogenaamde etage stallen, waarbij dieren op meerdere bouwlagen/verdiepingen/etages worden gehouden zijn uitgesloten voor deelname aan het Beter Leven keurmerk.</u>  <u>Dit criterium is per 01-01-2017 van kracht geworden.</u>  <u>Nieuwe bedrijven met een etagestal die zich, na deze datum, aanmelden voor het Beter Leven keurmerk komen niet in aanmerking voor het Beter Leven keurmerk.</u>  <u>NVT bij bestaande stallen die voor 01-01-2017 al deelnemer waren aan het Beter Leven keurmerk. Maar deze stallen mogen na 01-01-2017 bij nieuw-/verbouw geen nieuwe etagestallen meer (bij)bouwen.</u> <u>NVT bij plateau's, plateau's vallen niet onder de definitie van etagestallen</u>	<u>Controleer of het bedrijf alleen dieren houdt op de begane grond. Indien er wel een etagestal op het bedrijf is controleer of het bedrijf al voor 01-01-2017 deelnam aan het Beter Leven keurmerk en of er geen nieuw-/verbouw heeft plaatsgevonden na deze datum.</u> <u>NVT bij plateau's, plateau's vallen niet onder de definitie van etagestallen</u>	<u>Uitsluiting</u>
UIT07	Ketenregisseur	<u>Het veehouderi bedrijf is aangesloten bij een door de Stichting Beter Leven keurmerk goedgekeurde ketenregisseur.</u>	<u>Een ketenregisseur is bijvoorbeeld een slachterij, verwerker of een intermediair die binnen de keten de verschillende schakels aan elkaar koppelt van primair bedrijf tot verwerker/verkoper en alle schakels die daar tussenin kunnen zitten en regie voert op de bij zijn keten aangesloten bedrijven.</u>	<u>Controleer of het bedrijf is aangesloten bij een minimaal 1 door de Stichting Beter Leven keurmerk goedgekeurde ketenregisseur. Noteer de ketenregisseur(s).</u>	<u>Uitsluiting</u>
UIT08	Medewerking	<u>De deelnemer is verplicht BLK controleurs die namens de Certificerende Instantie of namens de Stichting Beter Leven keurmerk controles uitvoeren toe te laten op het bedrijf en alle medewerking te verlenen.</u>	<u>Indien de controleurs toegang tot het bedrijf wordt geweigerd of er wordt geen medewerking verleend wordt het bedrijf uitgesloten van deelname, tenzij het bedrijf een beroep kan doen op overmacht. Van overmacht is o.a. sprake bij bijvoorbeeld een uitbraak van een besmettelijke dierziekte waarbij de overheid een bezoekersverbod instelt of bij een sterfgeval in de familie. Dit is geen uitputtende lijst. De controleurs zullen in de praktijk vaststellen wanneer er sprake is van overmacht.</u>		<u>Uitsluiting</u>
<b>Algemeen</b>					
A01a	Alle aanwezige varkens zijn BLK waardig	<u>Alle varkens die op het bedrijf (UBN) aanwezig zijn voldoen aan de criteria van het Beter Leven keurmerk</u>		<u>Controleer of er op het bedrijf geen varkens aanwezig zijn die niet-BLK waardig zijn.</u>	<u>Schorsing</u>
AA04	Registratie-deelnemers	<u>Alle deelnemers aan de varkensvleesketen worden geregistreerd. Dat wil zeggen de deelnemende varkenshouders, slachterijen, vleesverwerkers en verkopers en detailhandelaren tekenen een overeenkomst waarbij zij aangeven de criteria uit dit reglement te kennen en deze na te leven en mee te werken aan de controle hierop.</u>	<u>Er dient een ondertekende overeenkomst op het bedrijf aanwezig te zijn.</u>		<u>AH</u>
A01	Meldingsplicht	<u>De BLK deelnemer is verplicht om iedere wijziging die van invloed is/kan zijn op de deelname aan BLK of het BLK certificaat onverwijld schriftelijk te melden aan de certificerende instantie en de ketenregisseur.</u>	<u>Wijzigingen zijn, maar niet beperkt tot:</u> <u>a. (Tijdelijke) beëindiging van het bedrijf, ongeacht de reden.</u> <u>b. Overdracht van het bedrijf naar een nieuwe rechtspersoon/eigenaar</u> <u>c. Wijziging van UBN</u> <u>d. Verlies van een erkenning of een certificaat waardoor er niet meer kan worden voldaan aan de geldende BLK criteria</u> <u>f. Etc.</u>  <u>De ketenregisseur geeft de wijzigingen door aan de de Certificerende Instantie en de Stichting Beter Leven keurmerk.</u>	<u>Controleer of wijzigingen die van invloed zijn op de deelname aan BLK uit het voorgaande jaar zijn gemeld aan de CI en de ketenregisseur.</u>	<u>AH</u>
AA02	Kennis & vaardigheden	<u>Er moet aangetoond worden dat de veehouder en zijn personeel de nodige kennis en vaardigheden heeft van diergezondheid, dierenwelzijn en diergedrag en van diverse veehouderijsystemen. De veehouder kan aantonen dat de veehouder en zijn personeel de nodige kennis en vaardigheden heeft van diergezondheid, dierenwelzijn, diergedrag en van diverse veehouderijsystemen.</u>	<u>Diploma's en certificaten zijn aanwezig op het bedrijf. Hiervan wordt een overzicht bijgehouden. Controleer en noteer of het overzicht van de kennis en kwalificaties van de veehouder en het personeel aanwezig is en of het voldoet aan de voorwaarden. Noteer laatste datum aanpassing van het overzicht. Het bedrijfseigen personeel heeft tenminste:</u> <u>- MAS veehouderij of</u> <u>- 1 jaar werkervaring in de intensieve varkenshouderij, of</u> <u>- werkt onder verantwoordelijkheid van iemand met genoemde kwalificaties.</u> <u>Diploma's en certificaten zijn aanwezig op het bedrijf. Hiervan wordt een overzicht bijgehouden.</u>	<u>Controleer en noteer of het overzicht van de kennis en kwalificaties van de veehouder en het personeel aanwezig is en of het voldoet aan de voorwaarden. Noteer de laatste datum waarop het overzicht is aangepast.</u>	<u>Waarschuwing-AH</u>

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AA03	Cursus mens-dier interactie	<p><u>De direct verantwoordelijke voor de dagelijkse werkzaamheden heeft een passende cursus gevolgd inzake mens-dier interactie uit oogpunt van dierenwelzijn en productie en het herkennen van signalen van verminderd welzijn.</u></p> <p><u>Bijvoorbeeld een cursus varkenssignalen.</u></p> <p><u>De bedrijfsleider/bedrijfsvoerder van elke aan Beter Leven deelnemende varkenshouderlocatie dient een door de Dierenbescherming goedgekeurde cursus mens-dier interactie gevolgd te hebben.</u></p>	<p><u>Controleer of het bewijs van met goed gevolg volgen van een relevante cursus, als varkenssignalen, in de administratie aanwezig is. Randvoorwaarden cursus mens-dier interactie (bijv. Varkenssignalen):</u></p> <p><u>1. wordt verzorgd door een ervaren deskundige op het gebied van varkenswelzijn en gezondheid.</u></p> <p><u>2. Minimaal 3 uur van de training is ingevuld met praktijkvoorbeelden (in de stal en/of met video- en fotomateriaal) waarbij cursist leert signalen in het diergedrag of uiterlijk te vertalen naar concrete positieve of negatieve oorzaken van dit gedrag of uiterlijk.</u></p> <p><u>3. er is aandacht voor de effecten van het gedrag van de varkenshouder op de te verzorgen dieren.</u></p> <p><u>4. er is aandacht voor de positieve consequenties van een goede mens-dier interactie op financiële en productieresultaten.</u></p> <p><u>Zie de website van het Beter Leven keurmerk voor een lijst met goedgekeurde cursussen mens-dier interactie.</u></p>	<p><u>Controleer of de bedrijfsleider/-voerder, binnen 1 jaar na certificering voor BLk, een bewijs van deelname heeft behaald van een cursus die is goedgekeurd door de Dierenbescherming.</u></p> <p><u>Noteer naam gevolgde cursus en datum.</u></p>	<p><u>Eerste jaar van certificering.</u></p> <p><u>Waarschuwing.</u></p> <p><u>Volgende jaren: AH</u></p>
A04.3	Controle varkenshouders IKB-certificaat	<p><u>De hele keten is conform de regeling IKB Varken en/of SKAL-gecertificeerd. Dit IKB-systeem is door GlobalGap IFA Pigs als gelijkwaardig erkend.</u></p>	<p><u>De varkenshouders krijgen jaarlijks een IKB- en/of SKAL- controle hetgeen blijkt uit de aanwezigheid van recente beoordelingsbrief/ geldig IKB- en/of SKAL- certificaat. Indien geen geldig certificaat aanwezig, blijkt uit de brief van de CI dat er geen afwijkingen op gebied van dierenwelzijn zijn vastgesteld.</u></p> <p><u>Er kan ook worden volstaan met:</u></p> <p><u>1. een certificaat van een, door de Dierenbescherming als gelijkwaardig erkend, systeem, zie de SBLk website voor een lijst van door de Dierenbescherming erkende, gelijkwaardige systemen, of</u></p> <p><u>2. een IKB controlerapport (zonder afgifte van een IKB certificaat), niet ouder dan 1 jaar, uitgevoerd door een erkende Certificatie Instelling waaruit blijkt dat het bedrijf voldoet aan IKB, m.u.v. van specifieke criteria waarvan de Dierenbescherming heeft vastgesteld dat hieraan voor het Beter Leven keurmerk niet aan hoeft te worden voldaan.</u></p>	<p><u>Controleer of het bedrijf een geldig IKB- of BIO-certificaat heeft. Het IKB-systeem dient hierbij door GlobalGap IFA Pigs als gelijkwaardig te zijn erkend, het register van het betreffende IKB- / BIO-systeem is hierbij leidend, administratie. Noteer het UBN van de afnemende slachterijen.</u></p> <p><u>Noteer per afnemer of dit in het kader van Beter Leven keurmerk gebeurt.</u></p>	<p><u>AH Schorsing</u></p>
A05	Controle slachterijen,- vleesverwerkers,-verkopers- I&R regeling	<p><u>De varkenshouder meldt de aan- en afvoer van varkens van zijn bedrijf, conform de "Regeling identificatie en registratie van dieren".</u></p> <p><u>Met een ter-zake kundige en onafhankelijke controle instantie zijn afspraken gemaakt om: a. minstens eenmaal per jaar bij deelnemende slachterijen het aantal voor de varkensketen geslachte dieren, de hoeveelheid vlees en de tracking en tracing hiervan te controleren. b. minstens eenmaal per jaar bij de deelnemende vleesverwerkers en de deelnemende verkopers de tracking en tracing van het vlees van de varkensvleesketen te controleren.</u></p>	<p><u>Bij buitenlandse bedrijven dient de aan- en afvoer van varkens te worden gemeld conform de Richtlijn 92/102/EEG: de identificatie en de registratie van dieren, of daarvan afgeleide nationale regelgeving. Er dient een sluitende tracking en tracing van dieren en vlees te zijn. Bovenop de geldende EU hygiëne regels ter-zake moet duidelijk zijn welke varkens en welk vlees tot de varkensketen behoren.</u></p>	<p><u>Controleer administratie, aanvoerbonnen en afvoerbonnen</u></p>	<p><u>AH</u></p>
A06	Bepalen Beter Leven bedrijfs capaciteit	<p><u>De bedrijfs capaciteit voor het houden van Beter Leven varkens wordt berekend en vastgelegd door de Certificerende Instantie die het Beter Leven certificaat afgeeft.</u></p>	<p><u>Als er veranderingen in de capaciteit worden doorgevoerd na de vorige controle, dan dient de bedrijfs capaciteit tijdens de huidige controle opnieuw te worden berekend en vastgelegd.</u></p>	<p><u>Bereken de capaciteit voor het houden van varkens bij de ingangscntrole en wanneer er in het voorgaande jaar wijzigingen in de bedrijfsindeling zijn doorgevoerd.</u></p> <p><u>De capaciteit voor het houden van varkens wordt op basis van de Beter Leven criteria per categorie (beren, zeugen, gespeende biggen, vleesvarkens) berekend.</u></p> <p><u>Leg de bedrijfs capaciteit het aantal varkens per categorie vast door het aantal varkens per type hok/afdeling te bepalen en dit te vermenigvuldigen met het aantal hokken/afdelingen van dit type op het bedrijf.</u></p>	<p><u>Schorsing</u></p>
<b>Voeding</b>					
AV01	Drinkwater	<p><u>Ieder varken vanaf 2 weken leeftijd dient onbeperkt over drinkwater te beschikken.</u></p>	<p><u>Bij brijvoer betekent dit dat er een aparte drinknippel / -bak met vers drinkwater aanwezig moet zijn.</u></p>	<p><u>Controleer of er ad libitum drinkwater verstrekt wordt. Noteer afwijkingen.</u></p>	<p><u>Uitsluiting</u></p>
AV02	Voerkwaliteit	<p><u>Er dient voldoende en GMP+ voer verstrekt te worden ten behoeve van voedings- en gedragsbehoeften. Het voer is GMP+ gecertificeerd varkensvoer.</u></p>		<p><u>Noteer naam en plaats voederleverancier laatste 2 ronden.</u></p>	

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AV01	Voer	<u>Er dient voldoende voer verstrekt te worden ten behoeve van op basis van de voedings- en gedragsbehoeften (bijvoorbeeld exploratiegedrag en verzadiging gezamenlijk kunnen eten).</u>		<u>Controleer de conditie van de dieren en de voerverstrekking.</u>	AH
AV02.3	GMP+ gecertificeerd voer	<u>Er wordt alleen GMP+ of BIO gecertificeerd voer verstrekt afkomstig van een GMP+ resp. BIO gecertificeerde voerleverancier.</u>	<u>Voedermiddelen uit eigen teelt voldoen aan de voorwaarden van de GMP code Eigenteelt of BIO. In geval van buurmansteelt heeft de varkenshouder vastgesteld dat de leverancier voldoet aan alle eisen uit de GMP code Eigenteelt of is BIO gecertificeerd.</u> <u>Buitenlandse bedrijven kunnen ook voer verstrekken afkomstig van een leverancier die is gecertificeerd door een kwaliteitssysteem voor diervoer dat minimaal gelijkwaardig is aan GMP+.</u>	<u>Controleer aan de hand van de voederbonnen of het voer GMP+ of BIO is of voldoet aan de GMP code Eigenteelt. Noteer naam en plaats GMP+ of BIO diervoerleverancier.</u>	AH
AV03	Drinkwater	<u>Ieder varken ouder dan 2 weken beschikt permanent over voldoende, vers drinkwater van voldoende kwaliteit.</u>	<u>Bij brijvoer betekend dit dat er aparte drinkknippen / -bakken met vers drinkwater aanwezig moeten zijn.</u>	<u>Controleer of er zonder beperkingen drinkwater verstrekt wordt. Noteer afwijkingen.</u>	HI
AV04	Analyse waterkwaliteit	<u>De kwaliteit van het drinkwater wordt 4x per jaar geanalyseerd, één monster per kwartaal.</u>	<u>Het analyserend laboratorium moet NEN-ISO/IEC-ISO/IEC 17025 geaccrediteerd zijn.</u>	<u>Controleer of de analyses hebben plaatsgevonden.</u>	AH
AV04a	Analyse waterkwaliteit	<u>De monsters moeten op dierniveau (drinknippel of drink- of brijbak) genomen worden, niet op bronniveau.</u>		<u>Controleer of de monsters op dierniveau (drinknippel of drink- of brijbak) genomen worden. Vraag na op welke manier de monsters genomen zijn.</u>	AH
AV04b	Analyse waterkwaliteit	<u>Minimaal 1 monster wordt door een erkende onafhankelijke monsternemer genomen en wordt zowel chemisch als bacteriologisch geanalyseerd.</u>	<u>Het analyserend laboratorium moet NEN-ISO/IEC 17025 geaccrediteerd zijn. Een erkende onafhankelijke monsternemer is bijvoorbeeld de controleur van de Certificatie Instelling, de bedrijfsgeen dierenarts of een gespecialiseerde drinkwater monsternemer (bijv. iemand die beroepsmatig veehouderijbedrijven adviseert over drinkwaterkwaliteit en daarbij regelmatig drinkwatermonsters neemt), een cursus tot monsternemer heeft gevolgd, bijvoorbeeld bij de Gezondheidsdienst voor Dieren.</u> <u>Als het bedrijf gebruikt maakt van leidingwater hoeft er geen chemisch onderzoek plaats te vinden, aangezien het waterleidingbedrijf op basis van wetgeving regelmatig op chemische parameters moet controleren.</u>	<u>Vraag na wie de monsters genomen heeft en welke punten bemonsterd zijn. Controleer a.d.h.v. facturen en testrapportages.</u>	AH
AV04c	Analyse waterkwaliteit	<u>De overige 3 monsters mogen door de varkenshouder zelf worden genomen en worden in elk geval bacteriologisch geanalyseerd.</u>		<u>Vraag na wie de monsters genomen heeft en welke punten bemonsterd zijn. Controleer a.d.h.v. facturen en testuitslagen.</u>	AH
AV04d	Analyse waterkwaliteit	<u>De analyse moet aantonen dat het drinkwater voor de varkens van voldoende kwaliteit is doordat het voldoet aan de relevante nationale standaard.</u>	<u>In Nederland is de relevante, nationale standaard de kwaliteitseisen die de Gezondheidsdienst voor Dieren aan drinkwater voor varkens stelt.</u> <u>Zie <a href="http://www.gddiergezondheid.nl/diergezondheid/management/drinkwater/referentiewaarden%20vedrinkwaterkwaliteit">http://www.gddiergezondheid.nl/diergezondheid/management/drinkwater/referentiewaarden%20vedrinkwaterkwaliteit</a></u> <u>Afwijken van deze standaard is alleen toegestaan als dit is terug te herleiden tot een additief dat is voorgeschreven door de bedrijfsgeen dierenarts (zie ook AV04e).</u>	<u>Beoordeel testresultaten en indien van toepassing controleer of herstellende maatregelen zijn genomen en opnieuw monsters zijn geanalyseerd.</u>	AH
AV04e	Analyse waterkwaliteit	<u>Het voorbehandelen van water zoals bijv. aanzuren (bijv. verlagen pH, verhogen ammonium) is alleen toegestaan op advies en/of onder begeleiding van de bedrijfsgeen dierenarts.</u>		<u>Kijk na op de testresultaten of vraag na of het drinkwater behandeld wordt en of dit onder begeleiding van dierenarts gebeurt. Bv door vermelding in bezoekverslagen of BGP.</u>	AH
<b>Hygiëneplan</b>					
G013	Hygiëneplan	<u>Het varkensbedrijf heeft een bedrijfsspecifiek hygiëneplan, dit mag een onderdeel zijn van het bedrijfsgezondheidsplan, waarin systematisch wordt aangegeven hoe de hygiëne op het bedrijf wordt geborgd.</u>	<u>Dit plan bevat in ieder geval een beschrijving van:</u> <u>a. Weren en zo nodig bestrijden van ongewenste dieren (bijv. knaagdieren, wild, vogels, insecten).</u> <u>b. Een strikte scheiding tussen de schone weg en de vuile weg.</u> <u>c. Hygiënische toegang tot het bedrijf voor werknemers, leveranciers en bezoekers is verplicht via een hygiënesluis.</u> <u>d. De herkomst en kwaliteit van water (drinkwater en reinigingswater).</u> <u>e. Reiniging en ontsmetting van hokken en stallen.</u> <u>f. De herkomst en opslag van voer.</u> <u>Het plan wordt regelmatig, minstens eens per 2 jaar, geactualiseerd.</u>	<u>Controleer of er een bedrijfsspecifiek hygiëneplan aanwezig is, of dit aan de gestelde vereisten voldoet, en of het regelmatig wordt geactualiseerd.</u>	AH

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
G13a	Ongediertebestrijding	Op het bedrijf vindt wering en bestrijding van ongewenste dieren plaats volgens de Europese norm CEN-EN 16636.	<p>Dit houdt o.a. in dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- eerst zoveel mogelijk preventieve maatregelen worden genomen om ongewenste dieren te weren (zie voor suggesties bijvoorbeeld het rapport 'Beschuit zonder muisjes' van de Dierenbescherming).</li> <li>- indien gebruik wordt gemaakt van een wering- en bestrijdingsbedrijf dient dat bedrijf aantoonbaar aan CEN-EN 16636 te voldoen. Binnen Nederland kunnen bedrijven het Keurmerk Plaagdiermanagement behalen bij de stichting Keurmerk Plaagdiermanagementbedrijven (KPMB).</li> <li>- indien de varkenshouder zelf rodenticiden buiten de stal toepast is hij en/of zijn werknemer(s) in het bezit van een geldig vakbekwaamheids-bewijs "Knaagdierbeheersing op het agrarisch bedrijf" (KBA). Het KBA-bewijs wordt uitgegeven door Bureau Erkenningen.</li> </ul>	<p>Controleer of ongewenste dieren worden geweerd en zo nodig bestreden volgens de Europese norm CE-EN 16636.</p> <p>Indien gebruik wordt gemaakt van een ongediertewering- en bestrijdingsbedrijf, controleer of dat bedrijf aantoonbaar aan CEN-EN 16636 voldoet, bijv. gecertificeerd voor het Keurmerk Plaagdiermanagement van het KPBM.</p> <p>Als de varkenshouder zelf rodenticiden toepast buiten de stal controleer of de varkenshouder of een personeelslid in het bezit van een geldig Vakbekwaamheidsbewijs "Knaagdierbeheersing op het agrarisch bedrijf" (KBA).</p>	AH
G13b	Scheiding schone-vuile weg	<p>Er is een strikte scheiding tussen de schone weg (de hygiënische ruimtes waar de varkens zich bevinden) en de vuile weg (de niet hygiënische ruimtes waar bezoekers, leveranciers, vrachtwagens, etc. toegang toe hebben).</p> <p>Bij algehele verbouw of nieuwbouw van het bedrijf na 01-01-2018 (moment inwerkingtreding nieuwe criteria), doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025.</p>	<p>Het schone bedrijfsgedeelte is het hygiënische gedeelte van het bedrijf waar zich de varkens bevinden, hieronder vallen bijvoorbeeld de afdelingen, centrale gangen, werkruimtes en looplijnen tussen stallen.</p> <p>Onder het vuile bedrijfsgedeelte valt alles buiten het schone bedrijfsgedeelte, hieronder vallen bijvoorbeeld de aan- en afvoerroutes, het woonhuis en het woonerf.</p> <p>Op de grens tussen het schone en het niet-schone bedrijfsgedeelte is een afscheiding geplaatst in de vorm van bijvoorbeeld een hek, muur of ketting.</p> <p>Transportwagens krijgen geen toegang tot het schone bedrijfsgedeelte.</p> <p>Aan- en afvoerpunten voor bijvoorbeeld voer of mest zijn vanaf het niet-schone bedrijfsgedeelte te bereiken.</p>	<p>Controleer bij algehele verbouw of nieuwbouw na 01-01-2018 (moment inwerkingtreding nieuwe criteria) 01-01-2015 of er een strikte scheiding tussen de schone weg en de vuile weg is gerealiseerd.</p>	AH
G13c	Hygiënisluis	<p>Hygiënische toegang tot het bedrijf voor werknemers, leveranciers en bezoekers is verplicht via een hygiënisluis.</p> <p>Bij algehele verbouw of nieuwbouw van het bedrijf na 01-01-2018 (moment inwerkingtreding nieuwe criteria), doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025.</p>	<p>De hygiënisluis bevat een douche en na het douchen wordt volledig omgekleed in bedrijfskleding van het varkensbedrijf.</p> <p>Bedrijven die nog geen hygiënisluis hebben kunnen, tot die tijd, volstaan met een omkleedruimte. De omkleedruimte bevat een wasbak om de handen te wassen en een ruimte om bedrijfskleding (een overal en laarzen) van het varkensbedrijf aan te trekken.</p>	<p>Controleer of er een omkleedruimte is.</p> <p>Controleer bij nieuw- en/of verbouw of er een hygiënisluis aanwezig is.</p>	AH
Management					
A01	Dagelijkse inspectie dieren	<p>Alle dieren worden dagelijks geïnspecteerd. Kraamzeugen, (gespeende) biggen, en varkens die verblijven in een ziekenboeg worden minimaal twee maal per dag geïnspecteerd, alle overige varkenscategorieën worden minimaal één keer per dag geïnspecteerd op zaken als behoefte aan zorg, tekenen van verwondingen, slechte gezondheid, stress, etc.</p>	<p>Vleesvarkens 1x per dag, gespeende biggen en kraamzeugen 2x dag.</p>	<p>Vraag de varkenshouder naar de dagelijkse routine m.b.t. rondgang op het bedrijf en noteer deze. Bevrraag de verzorgers naar hun inspectie-activiteiten en hun bevindingen daarbij. Beoordeel een aantal hokken met varkens op signalen die duiden op behoefte aan zorg, tekenen van verwonding, slechte gezondheid, stress, e.d.</p>	<p>Waarschuwing AH, bij 2e constatering HI</p>
A02a	Calamiteiten VH0203	<p>Er moet een calamiteitenplan zijn voor noodgevallen, zoals het uitvallen van bedrijfsapparatuur. Het personeel is hiermee bekend en weet wat te doen bij calamiteiten. Het calamiteitenplan hangt zichtbaar op het bedrijf. Bij stroomuitval is er een mogelijkheid om over te schakelen op natuurlijke ventilatie of op een noodstroom aggregaat.</p>	<p>Controleer of het calamiteitenplan aanwezig is en zichtbaar op het bedrijf hangt. Indien er een noodstroom aggregaat aanwezig is, is er ook een duidelijke handleiding voor de bediening en aansluiting bij het aggregaat aanwezig</p>	<p>Controleer op aanwezigheid alarmsysteem. Aanzetten is niet nodig indien ondernemer een onderhoudscontract heeft en rapportages waaruit blijkt dat bij controle systeem in orde was. Controleer of er een mogelijkheid is om over te schakelen op natuurlijke ventilatie of controleer of er een noodstroom aggregaat incl. handleiding aanwezig is.</p>	AH

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AM02a1	Calamiteiten	<u>Bij gebruik van mechanische ventilatie is er een alarmsysteem aanwezig met doormelding bij het uitvallen van stroom en essentiële apparatuur (ventilatie).</u>		Controleer aanwezigheid en inhoud- uitvoerbaar plan- Controleer of het alarmsysteem aanwezig is en werkt. Aanzetten is niet nodig indien ondernemer een onderhoudscontract heeft en rapportages waaruit blijkt dat bij controle systeem in orde was.	AH
AM02a2	Calamiteiten	<u>Bij een mechanisch ventilatie wordt de aangesloten alarminstallatie maandelijks getest.</u>	<u>Er wordt een registratie bijgehouden van het maandelijks testen van de alarminstallatie.</u>	<u>Controleer of de alarminstallatie maandelijks wordt getest.</u>	AH
AM02a3	Noodstroom aggregaat	<u>Indien er gebruik moet worden gemaakt van een noodstroom aggregaat bij stroomuitval is de mechanische ventilatie installatie voorzien van een aansluiting/koppeling voor het aggregaat.</u>		Controleer bij het gebruik van een noodstroom aggregaat of op de mechanische ventilatie installatie een aansluiting/koppeling is voor het aggregaat.	HI
AM02a4	Noodstroom aggregaat	<u>Bij mechanische ventilatie met onderdruk in de stal is een noodstroom aggregaat aanwezig op het bedrijf.</u> <u>In andere gevallen van mechanische ventilatie is er minimaal een contract op basis waarvan binnen 4 uur een noodaggregaat werkend geïnstalleerd wordt.</u>		Controleer bij onderdruk of er een aggregaat op het bedrijf aanwezig is. Controleer in alle andere gevallen of er een contract is voor het werkend installeren van een noodstroom aggregaat binnen 4 uur.	HI
AM02a5	Noodstroom aggregaat	<u>Een noodstroom aggregaat, indien aanwezig, wordt minimaal elke 2 maanden belast getest.</u>	<u>Er wordt een registratie bijgehouden van het minimaal twee maandelijks belast testen van de noodaggregaat.</u>	<u>Noteer de data van afgelopen jaar waarop de noodstroomaggregaat is getest. NVT indien geen noodstroom aggregaat aanwezig.</u>	HI
AM02b	Personeel	<u>Het personeel is bekend met de werkwijze in geval van nood.</u>		<u>Vraag steekproefsgewijs bij personeel na wat te doen in geval van calamiteiten.</u>	AH
AM02c	Objectinformatie kaart	<u>Er is een objectinformatiekaart aanwezig.</u>		<u>Controleer op aanwezigheid objectinformatiekaart.</u>	Waarschuwing-AH
AM02c1	Objectinformatie kaart	<u>De objectinformatiekaart is bij calamiteiten direct beschikbaar (opbergplaats zichtbaar en buiten de stal) voor de brandweer/hulpdiensten.</u>		<u>Controleer of de objectinformatiekaart direct beschikbaar is.</u>	Waarschuwing-AH
AM02c2	Objectinformatie kaart	<u>De objectinformatiekaart is voorzien van: indeling bouwblokken/stallen, toegangsdeuren, toegepaste materialen, nutsvoorzieningen, bluswaterpunt, locaties met brandgevaarlijke stoffen/activiteiten, evacuatiemogelijkheden dieren, etc.</u>		<u>Controleer of de inhoud van de objectinformatiekaart voldoet aan de eisen.</u>	Waarschuwing-AH
AM03	Brandveiligheid	<u>Met het oog op de brandveiligheid wordt de elektrische installatie minimaal eens in de vijf jaar (ingangsdatum 1 april 2010) door een deskundige gekeurd vindt minimaal eens in de vijf jaar een Agro-Elektra- inspectie van de elektrische installaties op het agrarisch bedrijf plaats.</u>	<u>Uiterlijk 1-1-2020 of 5 jaar na eerste deelname aan BLK dient de eerste keuring te zijn uitgevoerd.</u> <u>Nieuwe installaties worden voor ingebruikname gekeurd conform NEN 1010. Een 5 jaarlijkse herkeuring vind plaats op basis van NEN 3140.</u> <u>Bij buitenlandse bedrijven dient de keuring van nieuwe installaties resp. de 5 jaarlijkse herkeuring plaats te vinden op basis van de nationale norm gebaseerd op HD-IEC 60364 resp. NEN-EN 50110.</u>	<u>Controleer of er is een rapport aanwezig is dat aantoont dat de keuring heeft plaatsgevonden. Noteer datum laatste keuring. Controleer of er een certificaat is van de laatste keuring en noteer de datum. Als er geen certificaat is, controleer na 1-1-2020 of het bedrijf nog niet langer dan 5 jaar meedoet aan het Beter Leven keurmerk.</u>	Waarschuwing-AH
AM04	Ventilatiesysteem	<u>Mechanische ventilatiesystemen op het bedrijf worden minimaal eens in de vijf jaar door een deskundige erkend installateur gecontroleerd en indien nodig wordt onderhoud uitgevoerd.</u>		Controleer of er onderhoud aan de ventilatie plaatsvindt door een erkend installateur deskundige en een verslag van de laatste controle aanwezig is. Noteer datum laatste controle.	AH

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AM02a	Noodstroom-aggregaat	Wanneer er sprake is van mechanische ventilatie of andere systemen van levensbelang voor de dieren, die afhankelijk zijn van stroom, moet er een noodvoorziening voorhanden zijn. Er moet kunnen worden overgeschakeld op natuurlijke ventilatie of er dient een noodstroom-aggregaat beschikbaar te zijn. Voor het geval er systemen van levensbelang voor de dieren zijn, welke afhankelijk zijn van stroom moet er een noodstroomaggregaat zijn. De noodstroomaggregaat dient elke 2 maanden getest te worden. Bij onderdruk in de stal moet een noodaggregaat klaar staan. In andere gevallen moet er een contract zijn dat binnen 4 uur een noodaggregaat werkend geïnstalleerd wordt.		Controleren of bij mechanische ventilatie op natuurlijke ventilatie of een noodaggregaat overgestapt kan worden. Controleren of op een noodaggregaat overgestapt kan worden. Noteer de data van afgelopen jaar waarop de noodstroomaggregaat getest is en welke noodsituaties hebben plaatsgevonden.	HI
AM05A_3	Couperen staarten	Het couperen van staarten is verboden. De staart van de aanwezige dieren is intact. (Het is verboden de staarten van de varkens (deels) te couperen.)		Controleer in elke stal 2 afdelingen verdeeld over de stal. Noteer of de staarten nog intact zijn. Noteer bevindingen en of staartbijten voorkomt.	Bij voorkomen van staartbijten: HI Bij couperen van staarten: Uitsluiting
AM05_3	Tegengaan staartbijten	De varkenshouder monitort voortdurend de bedrijfsomstandigheden op het voorkomen van staartbijten en op de mogelijkheden dit te verminderen.	Het voorkomen van staartbijten is onderdeel van het bedrijfsgezondheidsplan. Bij het beoordelen van risico's op staartbijten dient in elk geval op de volgende zaken te worden gelet: a. Het verstrekte verrijkmateriaal; b. De reinheid van de varkens; c. Thermale comfort en luchtkwaliteit; d. Gezondheidsstoestand; e. Competitie om voedsel en ruimte; f. Het dieet.	Controleer of de varkenshouder actief bezig is met het tegengaan van staartbijten. Bereken van 1 afdeling het percentage beschadigde staarten en controleer of er acties met de dierenarts zijn ondernomen.	HI
AM06	Reinheid varkens	De reinheid van de varkens moet goed zijn, rekening houdend met het gebruikte houderijsysteem.	Als meer dan 50% van de varkens bevuild zijn dan moet er een plan van aanpak zijn opgesteld in overleg met de bedrijfseigen dierenarts en indien gewenst andere deskundigen (biiv. een klimaatexpert) om de vervuiling binnen 2 jaar terug te brengen tot een aanzienlijk lager niveau (<25%).	Beoordeel de reinheid van de varkens. Als de reinheid onvoldoende is (meer dan 50%) bekijk dan of er een plan van aanpak is en of de vervuiling binnen 2 jaar is teruggebracht tot een aanzienlijk lager niveau (<25%).	Bij onvoldoende reinheid waarschuwing en als er geen plan van aanpak is administratief herstel. Als na 2 jaar plan van aanpak bevuilding nog steeds boven 50% ligt schorsing.
Gezondheid					
AG01	Vaste dierenarts VG0404A	Elk varkensbedrijf moet een contract met een vaste GVP-erkende varkensdierenarts e.g. dierenartspraktijk hebben. De varkenshouder heeft een één-op-één overeenkomst met een gecertificeerde, geborgde varkensdierenarts die verantwoordelijk is voor de gehele veterinaire begeleiding op het bedrijf.	De dierenarts kan andere specialisten/dierenartsen inschakelen om een volledige dekking te realiseren, bijvoorbeeld als vervanging bij ziekte of vakantie.  Gecertificeerde, geborgde varkensdierenartsen zijn terug te vinden in het register van de Stichting Geborgde Dierenarts, zie <a href="http://www.geborgdedierenarts.nl">www.geborgdedierenarts.nl</a> Binnen de Regeling van de Geborgde Varkensdierenarts is een voorbeeld één-op-één overeenkomst opgenomen, deze dient gehanteerd te worden.  Voor buitenlandse deelnemers geldt dat er een overeenkomst afgesloten moet zijn met een vaste dierenarts, met kennis van de historie van het bedrijf en deskundigheid op het gebied van de varkenshouderij. Bij wisseling van dierenarts dient de 'oude' dierenarts zijn gegevens van het varkensbedrijf aan de 'nieuwe' dierenarts over te dragen. Deze dierenarts hoeft niet geregistreerd te zijn als geborgde varkensdierenarts.	Controleer of er een één-op-één overeenkomst is met een gecertificeerde, geborgde varkensdierenarts. Registreer de naam van de dierenarts. Controleer of er een contract is met een GVP-varkensdierenarts aanwezig. Noteer naam-dierenarts en plaats-dierenartspraktijk	AH
AG02a	Bedrijfsgezondheidsplan	Elk veehouderijbedrijf heeft een samen met de GVP-dierenarts opgesteld gezondheidsplan. Hierin worden gezondheids- en verzorgings-activiteiten voor de hele jaarproductiecyclus beschreven. Dit plan wordt jaarlijks door de veehouder in overleg met zijn vaste dierenarts geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. De varkenshouder heeft een bedrijfsspecifiek gezondheidsplan waarin hij samen met de bedrijfseigen dierenarts beschrijft welke maatregelen worden genomen om de gezondheid van de dieren te controleren en te verbeteren.	Dit bedrijfsspecifiek gezondheidsplan wordt regelmatig (minimaal jaarlijks) geactualiseerd.  Informatie van extra diagnostische tests, epidemiologische omstandigheden van de regio en feedbacksystemen van het slachthuis worden gebruikt voor het plannen van toekomstige interventies (bv.) Verbetering van de stallen, vaccinatie, gebruik en documentatie geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik enz.).	Controleer of het bedrijfsgezondheidsplan in gebruik is en regelmatig wordt geactualiseerd.	AH



Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AG02b	Bedrijfsbehandelplan	<u>De varkenshouder heeft een bedrijfsbehandelplan voor het gebruik van diergeneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, waarin samen met de bedrijfseigen dierenarts is beschreven welke (wijze van) behandeling wordt gebruikt voor de meest voorkomende ziekten.</u>	Beschreven wordt welke diergeneesmiddelen/antibiotica als eerste en tweede en derde keuze worden ingezet bij een bepaalde ziekte/aandoening.	Controleer of het bedrijfsbehandelplan in gebruik is door de aanwezigheid van rapportages van de dierenarts.	AH
AG03	Gezondheidsregistratie	Alle gevallen van <u>verhoogde uitval</u> sterfte, ziekte, uitbraken en euthanasie van ernstig zieke en/of gewonde varkens worden genoteerd en met de dierenarts besproken. <u>Indien noodzakelijk wordt dit grondig onderzocht, de onderzoeksresultaten en ondernomen acties worden genoteerd.</u>	<u>Indien noodzakelijk wordt dit grondig onderzocht, de onderzoeksresultaten en ondernomen acties worden genoteerd.</u>	Controleer de aanwezigheid van een gezondheidsregistratie en noteer 3 laatste data van registratie met reden.	AH, bij 2e constatering HI
AG04	Uitval	De jaarlijkse sterfte van gespeende biggen en vleesvarkens $\leq 1,9\%$ . Afwijken is toegestaan met een verklaring van de dierenarts, echter niet 2 jaar op rij en niet meer dan 2 jaar. Uitgezonderd incidenten en besmettelijke dierziekten, met verklaring van de dierenarts.	Controleer het sterftepercentage en noteer het % van de afgelopen 2 jaar. Voor bepaling van de sterfte wordt euthanasie niet meegeteld (hiervoor is het welzijn al beoordeeld door de arts).		AH indien registratie niet volledig, of verklaring van de dierenarts niet aanwezig. Schorsing indien registratie niet aanwezig.
AG04a	Uitval	<u>Het maximale toegestane uitvalspercentage op jaarbasis (waarbij door dierenarts geëuthanaseerde dieren, indien geregistreerd door de dierenarts, voor de helft meetellen) is: - voor vleesvarkens <math>&lt; 2,1\%</math> en - voor gespeende biggen <math>&lt; 1,9\%</math>.</u>	<u>Bij initiële audit (eerste jaar van deelname) mag % uitval eenmalig 3,0% zijn.</u>	<u>Bereken uitval als volgt: Uitval = (aantal dode dieren – helft geëuthanaseerde dieren) / (aantal opgelegde dieren) * 100%</u>	AH
AG04b	Plan van aanpak uitval	<u>Als bedrijf een jaar boven het toegestane percentage zit moet er een plan van aanpak opgesteld worden met de bedrijfseigen dierenarts.</u>		<u>Controleer, indien percentage te hoog is, het percentage van een jaar terug nog steeds boven het toegestane percentage zit. Wanneer dit geval is controleren of een externe expert geraadpleegd wordt.</u>	AH
AG04c	Plan van aanpak uitval jaar 2 en verder	<u>Als een jaar na opstellen van het plan van aanpak het bedrijf nog steeds boven het toegestane percentage zit, dient een onafhankelijk veterinaire deskundige geraadpleegd te worden.</u>	<u>Een onafhankelijk veterinaire deskundige; - is niet verbonden aan de praktijk van de bedrijfseigen dierenarts - is, of staat onder leiding van, een geregistreerde Nederlandse/Europese veterinaire specialist/resident varkensgezondheidszorg (zie <a href="https://www.knmvd.nl/actueel/nieuws/item/10836953/Registers%20of%20http://ebvs.eu/">https://www.knmvd.nl/actueel/nieuws/item/10836953/Registers of http://ebvs.eu/</a>) O.a. de varkensspecialisten van de Gezondheidsdienst voor Dieren of van de Faculteit Diergeneeskunde komen hiervoor in aanmerking.</u>	<u>Controleer, indien percentage te hoog is, of het percentage van een jaar terug ook boven het toegestane percentage zat. Wanneer dit geval is controleren of een onafhankelijk veterinaire deskundige geraadpleegd is/wordt</u>	AH
AG05	Evaluatie gezondheid	<u>Slachtbevindingen van de vleesvarkens (d.w.z. orgaan- en karkasafwijkingen, alsmede bevindingen inzake huid en poten), alsmede gezondheidsbemerkingen, resultaten gangscore &amp; klauwencheck en uitval (voor zowel vleesvarkens als zeugen) worden minimaal 2 keer per jaar besproken met de dierenarts, evt. samen met de veevoedadviseur.</u>		<u>Controleer of in de administratie terugkoppeling van de slachterij te vinden is, alsmede een door de dierenarts ondertekend gespreksverslag m.b.t. de slachtbevindingen.</u>	AH
AG05a	Slachtbevindingen	<u>Het gemiddelde percentage slachtafwijkingen mag per jaar maximaal: - 60% van het slachterijgemiddelde bedragen, of - het percentage slachtafwijkingen op jaarbasis is minder dan 15% van de geslachte vleesvarkens.</u>	<u>Slachtafwijkingen zijn tenminste gebaseerd op de volgende informatie van het slachthuis: - organafwijkingen (longontstekingen, borstvliesontstekingen, leveraandoeningen), - karkasafwijkingen (poot, staart, huid); Voor toetsing dient een gespecificeerde uitdraai (long/lever/borstvliesonderzoek) met cumulatieve jaargemiddelden aanwezig te zijn. Het cumulatieve jaargemiddelde van de slachterij is gebaseerd op de slachtafwijkingen van alle varkens uit het zelfde land van herkomst dat in een bepaalde slachterij is geslacht.</u>	<u>Controleer de slachtbonnen of voldaan is aan de norm. Controleer administratie i.v.m. slachtbonnen en slachthuisinformatie.</u>	<u>Eerste keer waarschuwing. Tweede jaar: AH</u>



Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AG05b	Structureel overschrijding percentages afwijkende slachtbevindingen	Bij structurele overschrijding van de in AG05a voorgeschreven percentages stelt de ondernemer met zijn bedrijfsadviseurs (in ieder geval de bedrijfseigen dierenarts) een plan van aanpak op om de oorzaak aan te pakken en om zo de percentages binnen de in AG05a voorgeschreven percentages te krijgen.	Na de eerste constatering van overschrijding van de voorgeschreven percentages volgt een waarschuwing. Als bij de volgende jaarlijkse controle de percentages nog steeds te hoog zijn is er sprake van structurele afwijkingen en dient er een plan van aanpak, onderdeel van het bedrijfsgezondheidsplan, te worden opgesteld met de bedrijfseigen dierenarts om het percentage slachtafwijkingen minimaal te laten voldoen aan de criteria van Beter Leven. Als twee jaar na opstellen van het plan van aanpak het bedrijf nog steeds boven het toegestane percentage zit, dient een externe expert (bijv. van de Gezondheidsdienst voor Dieren) te worden geraadpleegd.	Controleer op basis van slachtbonnen of er sprake is van structurele afwijkingen. Zo ja, controleer of er een plan van aanpak is opgesteld. Controleer of er, indien nodig, een externe expert is geraadpleegd	Eerste keer- waarschuwing. Tweede jaar: AH, plan van aanpak opstellen. Twee jaar na opstellen plan van aanpak, nog steeds te hoge afwijkingen en geen externe deskundige geraadpleegd: HI
AG05ac	Bespreken slachtbevindingen	De slachtbevindingen van de vleesvarkens worden minimaal 1x per jaar besproken met de bedrijfseigen dierenarts.	Het slachthuis koppelt ten minste de volgende informatie terug aan de vleesvarkenshouder: • orgaanafwijkingen (o.a. longontstekingen, borstvliesontstekingen, leveraandoeningen, huidontstekingen, poot- of staartbeschadigingen) • afkeuring van (delen van) karkassen en • de gemiddelde afwijkingen/afkeuringen (in %) per afgeleverd koppel over alle leveranciers van de betrokken slachterij.  Samen met zijn bedrijfseigen dierenarts, verwerkt de vleesvarkenshouder deze informatie in het bedrijfsgezondheidsplan om waar nodig de diergezondheid te verbeteren en het medicijngebruik verder terug te brengen.	Controleer of er in de administratie 1x per jaar een door de dierenarts ondertekend gespreksverslag zit met betrekking tot de slachtbevindingen.	AH
AG05b	Plan van aanpak slachtbevindingen	Bij structurele overschrijding van het slachterijgemiddelde, wordt met de bedrijfseigen dierenarts een plan van aanpak opgesteld waarin de mogelijke onderliggende gezondheidsproblemen worden geïdentificeerd en maatregelen vastgelegd om het aantal slachtafwijkingen te reduceren tot (onder) het slachterijgemiddelde.	Daarnaast worden de slachtbevindingen, minimaal 2x per jaar, met de bedrijfseigen dierenarts besproken.	Controleer of bij structurele overschrijding van het slachterijgemiddelde of er een plan van aanpak is opgesteld en of de slachtafwijkingen 2x per jaar een door de dierenarts ondertekend bezoeksverslag is met betrekking tot de slachtbevindingen.	AH
AG06	Documentatie medicijngebruik	Alle gebruik van diergeneesmiddelen wordt gedocumenteerd.		Controleer of alle medicijngebruik wordt geregistreerd.	HI
AG06	Dier- en medicijnadministratie	Van elke productie-eenheid worden in de administratie geboorten, aankopen en sterfte van dieren bijgehouden, evenals het gebruik van medicijnen.	Controleer of de administratie m.b.t. geboorte, aankoop, sterfte en medicijngebruik aanwezig is, van de afgelopen 3 jaar en of deze correct is. (Bijvoorbeeld middels I&R registratie.)		AH indien onvolledig- Schorsing indien niet correct of niet aanwezig-
AG086a	Registratie antibioticagebruik	In overleg met de dierenarts streeft de varkenshouder naar beperking van het antibioticagebruik. De varkenshouder geeft de dierenarts toestemming het medicijngebruik voor varkens door te geven aan de algemene veterinaire database Vetois en geeft de controle instantie toestemming Vetois te raadplegen voor het betreffende UBN. Doel is het terugdringen van het antibioticagebruik in de sector. Alle antibioticagebruik moet worden geregistreerd in een door de overheid daartoe aangewezen, databank.	Alle antibioticagebruik moet worden geregistreerd in een, door de overheid daartoe aangewezen, databank die toegankelijk is voor de varkenshouder, zodat na verloop van tijd een trendanalyse van het gebruik van antibiotica kan worden uitgevoerd. Noteer dagdosering en of evaluatie heeft plaatsgevonden met de dierenarts.	Controleer of antibioticagebruik in een particuliere databank wordt geregistreerd toegankelijk voor de varkenshouder.	Waarschuwing HI
AG07	Dierenartsenbezoek	Elke productie-eenheid van het veehouderijbedrijf wordt regelmatig (tenminste eens per maand) door de vaste dierenarts bezocht voor een algemene controlerondgang op het diergezondheid en dierenwelzijn en dit wordt geregistreerd.		Controleer of er een door de dierenarts ondertekend bezoekrapport is met daarin de bevindingen, van de het afgelopen 3 jaar.	AH, bij 2° constatering HI HI indien wel aanwezig- maar onvolledig- Schorsing indien niet aanwezig-
AG08a	Antibioticabeleid	Er moet een geschreven beleid zijn in het bedrijfsgezondheidsplan ten aanzien van het reduceren van de hoeveelheid gebruikte antibiotica.	NVT indien het antibioticagebruik op het bedrijf structureel (minimaal 3 opeenvolgende periodes: van 1 jan -1 jan, 1 juli -1 juli) binnen het SDa streefniveau ligt	Controleer of er een beschreven beleid is voor reductie van het antibioticagebruik, NVT bij gebruik structureel binnen het SDa streefniveau.	AH
AG08ab	Antibioticabeleid	Het beleid in het bedrijfsgezondheidsplan ten aanzien van het reduceren van de hoeveelheid gebruikte antibiotica moet jaarlijks beoordeeld en herzien worden samen met de bedrijfseigen dierenarts.	NVT indien het antibioticagebruik op het bedrijf structureel (minimaal 3 opeenvolgende periodes: van 1 jan -1 jan, 1 juli -1 juli) binnen het SDa streefniveau ligt	Controleer of het beleid jaarlijks met de dierenarts wordt beoordeeld en herzien, NVT bij gebruik structureel binnen het SDa streefniveau.	AH

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AG08b	<u>Uitsluiting bepaalde antibiotica</u>	<p>Het gebruik van <u>antibiotica</u> gereserveerd voor de humane gezondheidszorg (behorende tot de <u>fluorquinolonen of de 3e en 4e generatie cefalosporinen</u>) is niet toegestaan en deze zijn niet aanwezig op het varkensbedrijf.</p> <p>Bij uitzondering mag het voor gebruik bij individuele dieren worden voorgeschreven nadat op basis van een resistentietest (antibiogram) is aangetoond dat deze de enige nog werkende antibiotica zijn, -mogen niet gebruikt worden-</p>		<p><u>Controleer bij de documentatie</u> bijgehouden door de dierenarts of deze antibiotica wordt gebruikt. Zo ja, controleer dat er via een resistentietest (antibiogram) is aangetoond dat deze antibiotica de enige nog werkende antibiotica zijn, en dat deze antibiotica alleen worden voorgeschreven aan individuele dieren.</p>	Schorsing
AG08ba	Uitsluiting bepaalde antibiotica	Antibiotica (behorende tot de fluorquinolonen of de 3e en 4e generatie cefalosporinen) mogen niet voorhanden zijn op het bedrijf.		Controleer of deze antibiotica voorhanden zijn.	Schorsing
AG08c	<u>Niveau antibioticagebruik</u>	<p>Het antibioticagebruik moet onder liggen op een acceptabel niveau: het door de Nederlandse St. Diergeneesmiddelen Autoriteit (SDA) vastgestelde relevante actieniveau liggen en moet binnen 2 jaar liggen binnen het door SDA vastgestelde streefniveau.</p>	<p>Dit betekent dat binnen 1 jaar het antibioticagebruik moet liggen onder het door de Nederlandse St. Diergeneesmiddelen Autoriteit (SDA) vastgestelde relevante actieniveau en binnen twee jaar moet liggen binnen het door SDA vastgestelde streefniveau.</p>	<p><u>Noteer of de dierdagdosering van het bedrijf onder het door de SDA vastgestelde actieniveau ligt. Noteer</u> vanaf 01-01-2017 voor bedrijven die niet in het SDA streefniveau liggen of het antibioticagebruik binnen (meer dan) twee opeenvolgende jaren jaar deelnemen aan Beter Leven keurmerk of het antibioticagebruik <u>binnen het door de SDA bepaalde streefniveau ligt.</u></p>	AH, plan van aanpak.
AG08d	<u>Begeleiding door varkensspecialist bij te hoog antibioticagebruik</u>	<p>Als het antibioticagebruik binnen twee opeenvolgende jaren niet binnen het SDA streefniveau ligt dient een onafhankelijke, veterinaire deskundige varkensgezondheidszorg te worden ingeschakeld voor een 2e lijns advies in de vorm van een plan van aanpak waarmee het bedrijf alsnog, binnen de 2 opeenvolgende jaren, binnen het SDA streefniveau kan komen.</p>	<p>Een onafhankelijke, veterinaire deskundige: - is niet verbonden aan de praktijk van de bedrijfseigen dierenarts - is, of staat onder leiding van, een geregistreerde Nederlandse/Europese veterinaire specialist/resident varkensgezondheidszorg (zie <a href="https://www.knmvd.nl/actueel/nieuws/item/10836953/Registers_of_http://ebvs.eu/">https://www.knmvd.nl/actueel/nieuws/item/10836953/Registers_of_http://ebvs.eu/</a>) O.a. de varkensspecialisten van de Gezondheidsdienst voor Dieren of van de Faculteit Diergeneeskunde komen hiervoor in aanmerking. Voor het opstellen van het plan van aanpak worden o.a. een analyse gemaakt van de maatregelen die al zijn genomen, een analyse gemaakt van het bedrijf en de onderliggende oorzaken van het verhoogde antibioticagebruik. Het plan van aanpak dient een set aan extra maatregelen te bevatten waarmee het bedrijf binnen twee jaar alsnog in het streefniveau van de SDA kan komen. Als het antibioticagebruik na 2 opeenvolgende jaren begeleiding van een externe deskundige (oftewel na 4 opeenvolgende jaren) niet binnen het SDA streefniveau ligt wordt het bedrijf geschorst voor het Beter Leven keurmerk.</p>	<p>Controleer of een bedrijf dat meer dan 2 opeenvolgende jaren boven het streefniveau van de SDA ligt een externe, veterinaire deskundige varkensgezondheidszorg heeft ingeschakeld en of er een plan van aanpak is opgesteld. Controleer of het bedrijf binnen 2 opeenvolgende jaren externe begeleiding (oftewel na 4 opeenvolgende jaren) alsnog in het SDA streefniveau is gekomen.</p>	Schorsing
AG09	<u>Verbod op gemedicineerd diervoeder VV04.03</u>	Gemicineerd diervoeder mag alleen op grond van een dektersattest voorschrift van de vaste dierenarts niet worden verstrekt.	<p>Gemicineerd diervoeder is diervoeder met antibiotica dat is geproduceerd door de diervoederfabrikant. Bij de productie van deze voeders is het onvermijdelijk dat een kleine hoeveelheid van dit voer (incl. antibiotica) achterblijft op de productielijn, bij opslag en transport en daardoor verslept naar andere diervoeders (carry-over) waardoor er lage doseringen van het antibioticum terecht kunnen komen in diervoeders. Uit onderzoek blijkt dat bacteriën die frequent blootstaan aan zeer lage doseringen antibiotica – bijvoorbeeld veroorzaakt door versleping – antibioticaresistentie ontwikkelen. Om deze antibioticaresistentie ontwikkeling te voorkomen is gemicineerd diervoeder uitgesloten binnen BLK.</p>	<p>Neem een steekproef van 4 documenten van de afgelopen periode. Noteer van elk medicijn het attest. Indien er in het voorgaand jaar gemicineerd is verstrekt (controleer) <u>Controleer op basis van voerbonnen en/of medicijnleveringen of er geen gemicineerd diervoeder is aangevoerd op het bedrijf</u>, controleer dan bij een steekproef van de leveringen van gemicineerd voer of er een dierenarts dit heeft voorgeschreven.</p>	AH Bij uitblijven administratief herstel: Waarschuwing. Bij 2e keer: Schorsing. HI bij vergunning PDV (Productschap Diervoeder) i.p.v. dierenarts
AG10	Bloedmonsters VG08.04	Bloedmonsters (voor dierziekte monitoringsprogramma's) (Salmonella, Blaasjesziekte, ziekte van Aujeszky) worden zoveel mogelijk in het slachthuis verzameld en niet bij varkens op het bedrijf getapt.	<p>Bloedmonsters voor specifieke onderzoeken die via de dierenartslopen of voor export vallen hier niet onder. Uitzonderingen zijn mogelijk bij bijvoorbeeld onderzoek bij jongere dieren of zeugen of dieren die in het buitenland worden geslacht.</p>	<p>Controleer of in de administratie de analyses aanwezig zijn van de het afgelopen 3 jaar waaruit duidelijk wordt of de bemonstering plaatsvindt in het slachthuis of op de boerderij. Voor 'cross-sectionals' kan het nodig zijn op de boerderij te tappen.</p>	AH

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AG44	Ziekenboeg	Er is een aparte ruimte voor zieke, zwakke en gewonde varkens aanwezig, de ziekenboeg, met een capaciteit van minimaal 1% van het totaal aantal aanwezige dierplaatsen, de ziekenboeg. Naast zieke of gewonde varkens kan het ook nodig zijn een kwakkelend of zeer gestrest varken naar de ziekenboeg over te plaatsen als verblijven met andere dieren tot aanvullende welzijnsproblemen leidt, bijvoorbeeld als het varken niet in staat is te concurreren om voedsel.			HI
AG11A	Ziekenboeg	Er is een ziekenboeg (te creëren) voor zieke, zwakke en gewonde varkens die een capaciteit heeft van minimaal 1% van het totaal aantal aanwezige dierplaatsen op basis van zeugen, biggen en vleesvarkens.	Naast zieke of gewonde varkens kan het ook nodig zijn een kwakkelend of zeer gestrest varken naar de ziekenboeg over te plaatsen als verblijven met andere dieren tot aanvullende welzijnsproblemen leidt, bijvoorbeeld als het varken niet in staat is te concurreren om voedsel.	Controleer of de capaciteit aan de voorwaarden voldoet.	HI indien ziekenboeg <1% van de capaciteit heeft.
AG11AB	Klimaat ziekenboeg	De ziekenboeg moet aan een aantal voorwaarden voldoen: De ziekenboeg moet goed geventileerd, warm en droog zijn.		Controleer of de ziekenboeg goed geventileerd, warm en droog is.	HI
AG11BC.3	Dichte vloer ziekenboeg	De ziekenboeg moet voorzien zijn van een 60% dichte vloer, tenzij de dierenarts dit om veterinaire redenen ontraadt. (Het dichte vloerdeel mag uit rubbermatten bestaan met daarop stro).		Controleer vloer ziekenboeg.	HI
AG11D	Ingestrooide vloer ziekenboeg	De vloer van de ziekenboeg moet ingestrooid zijn met bijvoorbeeld stro of zaagsel. Het dichte vloerdeel mag bestaan uit een rubbermat met daarop strooisel. Wanneer de dierenarts strooisel om veterinaire redenen ontraadt mag dit achterwege gelaten worden met stro ingestrooide vloer. (Het dichte vloerdeel mag uit rubbermatten bestaan met daarop stro).		Controleer vloer ziekenboeg.	HI
AG11EE	Oogcontact ziekenboeg	Een varken in de ziekenboeg moet oogcontact kunnen maken met andere varkens.	Wanneer de dierenarts contact met andere varkens om veterinaire redenen ontraadt mag dit achterwege worden gelaten.	Controleer of de varkens in de ziekenboeg oogcontact hebben met de andere varkens.	HI
AG11DF	Reinigbaarheid Reinigen ziekenboeg	De ziekenboeg moet zo geconstrueerd worden dat zij gemakkelijk tussen elke bezetting door schoongemaakt en gedesinfecteerd kan worden, en dat een eventueel dood dier gemakkelijk verwijderd kan worden met minimaal risico op contact met andere dieren.		Controleer ziekenboeg.	HI
AG11EG	Hygiëne Afvoer uitwerpselen ziekenboeg	Urine en mest van de ziekenboeg mogen niet in contact komen met andere dieren en moeten verwijderd worden op een manier die het risico op contact met andere dieren minimaliseert.	Bijv. ziekenboeg aan het einde van de stal situeren zodat mest en urine niet langs andere hokken wordt afgevoerd.	Controleer ziekenboeg.	HI
AG12	Euthanaseren ernstig gewonde of zieke dieren	Ernstig zieke dieren worden tijdig geëuthanaseerd. Er is een in het bedrijfsgezondheidsplan beschreven beleid over wanneer en hoe ernstige zieke of gewonde dieren zonder uitzicht op herstel te euthanaseren.	Noteer de data van euthanasie van de laatste 2 ronden en notities dierenarts. De dierenarts maakt hiervan melding in zijn bezoekrapport	Controleer beleid en gezondheidsplan. Controleer of euthanasiebeleid in bedrijfsgezondheidsplan staat. Interview medewerkers en controleer aanwezigheid van ernstig zieke of gewonde dieren zonder uitzicht op herstel.	AH
AG12a	Euthanaseren ernstig gewonde of zieke dieren	Ernstig gewonde of zieke dieren of zorgvee worden tijdig geëuthanaseerd. Euthanasie is gebaseerd op wetgeving en humane beginselen (het dier wordt elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden bespaard geen aanvullend lijden, ongemak of stress).	Bij het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten wordt ervoor gezorgd dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard. Goedgekeurde humane dodingsmethode leiden in één keer tot de dood zonder aanvullend lijden, ongemak of stress bij het dier. Er wordt door de dierenarts beschreven (in het bedrijfsgezondheidsplan) op welke wijze ernstige gewonde en zieke dieren die wrak geworden zijn op het bedrijf zo snel mogelijk op een humane wijze kunnen worden geëuthanaseerd. Euthanaseren met een schietmasker is toegestaan mits de gebruiker hiervoor de benodigde vergunningen (opslag en het in het bezit hebben van de munitie) heeft.	Controleer of de dierenarts in het bedrijfsgezondheidsplan heeft beschreven op welke wijze ernstig gewonde of zieke dieren wrak geworden dieren zo snel mogelijk op een humane wijze kunnen worden geëuthanaseerd. Controleer de vergunning indien er schietmasker op het bedrijf wordt gebruikt/aanwezig is.	AH

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AG12b	<u>Euthanaseren van ernstig gewonde of zieke wrak-geworden dieren in noodsituaties</u>	<u>Er zijn afspraken met de dierenarts vastgelegd t.a.v. noodsituaties, en het, indien nodig, langskomen van de dierenarts om wrak-geworden ernstig gewonde of zieke dieren te euthanaseren.</u>	<u>Deze afspraken worden vastgelegd in het bedrijfsgezondheidsplan of zijn een onderdeel van of bijlage bij de overeenkomst met de dierenarts.</u>	<u>Controleer of er in de overeenkomst met de dierenarts afspraken zijn vastgelegd over het, indien nodig (bijvoorbeeld bij noodsituaties), langskomen om ernstig gewonde of zieke dieren wrak-geworden dieren te euthanaseren.</u>	AH
AG12c	<u>Oorzaken euthanaseren</u>	<u>Achterliggende oorzaken voor euthanaseren worden door de bedrijfsseigen dierenarts geregistreerd.</u>	<u>Bijvoorbeeld in het bezoekersverslag.</u>	<u>Controleer of de achterliggende oorzaken voor euthanasie door de dierenarts worden geregistreerd.</u>	AH
AG12d	<u>Plan van aanpak structurele oorzaken euthanaseren</u>	<u>Voor structurele oorzaken voor euthanasie stelt de varkenshouder in overleg met de bedrijfsseigen dierenarts, een plan van aanpak op waarmee deze oorzaken worden geminimaliseerd en het percentage geëuthanaseerde dieren kan worden gereduceerd.</u>		<u>Controleer of er voor structurele achterliggende oorzaken voor euthanasie door de veehouder een plan van aanpak is opgesteld.</u>	AH
AG12e	<u>Plan van aanpak structurele oorzaken euthanaseren jaar 2 en verder.</u>	<u>Als een jaar na opstellen van het plan van aanpak het bedrijf nog steeds geen reductie van het percentage geëuthanaseerde dieren heeft bereikt, dient een onafhankelijk veterinaire deskundige geraadpleegd te worden.</u>	<u>Een onafhankelijk veterinaire deskundige; - is niet verbonden aan de praktijk van de bedrijfsseigen dierenarts - is, of staat onder leiding van, een geregistreerde Nederlandse/Europese veterinaire specialist/resident varkensgezondheidszorg (zie <a href="https://www.knmvd.nl/actueel/nieuws/item/10836953/Registers%20of%20http://ebvs.eu/">https://www.knmvd.nl/actueel/nieuws/item/10836953/Registers of http://ebvs.eu/</a>) O.a. de varkensspecialisten van de Gezondheidsdienst voor Dieren of van de Faculteit Diergeneeskunde komen hiervoor in aanmerking.</u>	<u>Controleer, indien het percentage geëuthanaseerde dieren op basis van het plan van aanpak niet is afgenomen, t.o.v. het jaar ervoor. Wanneer dit geval is controleren of een onafhankelijk veterinaire deskundige geraadpleegd is/wordt.</u>	AH
<b>Huisvesting</b>					
AH01	Temperatuur-Advies	<u>De omgevingstemperatuur mag niet te hoog of te laag zijn. Dit veroorzaakt namelijk stress. Als richtlijn kunnen de volgende temperaturen worden aangegeven: - Drachtige zeugen in groep 15 tot 20°C - Lacterende zeugen 15 tot 20°C - Zogende biggen in de 1e 72 uur 25 tot 28°C - Zogende biggen na 72 uur 20 tot 22°C - Gespeende biggen in 1e stadium 28°C in week 1, afnemend met 2°C per week - Gespeende biggen in 2e stadium 20 tot 22°C - Vleesvarkens 20 tot 22°C</u>			
AH02.3	Hittestress	Hittestress moet worden voorkomen.	Dit kan <u>bijvoorbeeld</u> door onder warme weersomstandigheden de dieren voldoende gelegenheid te geven apart te gaan liggen, <u>in combinatie met</u> systemen van ventilatie, <u>of</u> door verneveling van water <u>of door het aanbieden van schaduw.</u>	Noteer de maatregelen die het bedrijf neemt om hittestress te voorkomen.	HI
AH03	Luchtkwaliteit	<u>Alle stallen moeten dusdanig geventileerd worden dat stofniveau, relatieve vochtigheid en ammoniakgehalte niet schadelijk zijn voor de varkens. Gradatie:- Laag: Gemiddeld: Hoog: Het ventilatiesysteem handhaaft de luchtkwaliteit op een niveau zodat oog of neus irritatie bij de gehuisveste varkens en/of bij mensen tijdens inspectie worden voorkomen.</u>	<u>Bij onvoldoende luchtkwaliteit is een verbeterplan voor de luchtkwaliteit opgesteld in overleg met de bedrijfsseigen dierenarts en indien gewenst met nadere deskundigen (bijv. klimaatdeskundige).</u>	<u>Noteer afwijking bij vermoeden van afwijkend stalklimaat zoals veel stof en sterke ammoniakgeur. Controleer ventilatiesysteem of verbeterplan. Ga na of er sprake is van oog of neus irritatie staand op humaan niveau en gehurkt op niveau van de varkens. Controleer bij oog of neus irritaties bij de varkens of er een verbeterplan aanwezig is.</u>	<u>AH d.w.z. als niet in orde dan verbeterplan insturen.</u>
AH03	Luchtkwaliteit	<u>Alle stallen moeten dusdanig geventileerd worden dat stofniveau, relatieve vochtigheid en ammoniakgehalte niet schadelijk zijn voor de varkens. Gradatie: Laag: Gemiddeld: Hoog.</u>			HI

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AH04	Luchtinhoud <u>per big</u>	Om het klimaat in de stal goed te kunnen beheersen is moet de inhoud van de stal minimaal 1,2 m3 per big en minimaal 2,4 m3 per vleesvarken zijn.  Bij nieuw of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025.	<u>Om het klimaat in de stal goed te kunnen beheersen.</u> <u>In bestaande stallen met een kleinere inhoud wordt de ventilatie aangepast aan de minimale luchtverplaatsing voor ventilatie (vocht en ammoniak afvoer). In bestaande stallen met een kleinere luchtinhoud wordt de ventilatie aangepast om te zorgen dat er voldoende luchtverversing is, zodat de lucht niet te vochtig is of te veel ammoniak bevat, zonder dat dit tot tocht leidt.</u> <u>De luchtinhoud per big kan worden berekend door: de inhoud van de afdeling (lengte x hoogte x breedte) te delen door het aantal biggen.</u> <u>Bij plafondventilatie mag de ruimte boven het verdeelplafond meegerekend worden.</u>	<u>Controleer luchtinhoud aan de hand van berekeningen van typen afdelingen zijn (m2 x en hoogte). Noteer inhoud (m3) per big.</u> <u>Controleer of in bestaande stallen met een kleinere luchtinhoud de ventilatie is aangepast waarbij er voldoende luchtverversing is, zodat de lucht niet te vochtig of te stoffig is of te veel ammoniak bevat, zonder dat dit tot tocht leidt.</u>	HI
AH04a	Luchtinhoud per vleesvarken	<u>In bestaande stallen met een kleinere inhoud wordt de ventilatie aangepast aan de minimale luchtverplaatsing voor ventilatie (vocht en ammonia afvoer).</u>			HI
AH05A.3	Licht	Er moet in ieder dierverblijf is een duidelijk dag- en nachtritme met minimaal 8 uur aaneengesloten donkerperiode en minimaal 8 uur aaneengesloten lichtperiode in de stal zijn, hetgeen door daglicht in de stal bereikt wordt. Daglicht doorlatend oppervlak in muren en daken minimaal 5% van het vloeroppervlak.	<u>De periode van 8 uur aaneengesloten lichtperiode mag niet worden toegepast tussen zonsopgang en -opgang.</u>	<u>Controleer of <u>bedrijf werkt met</u> dag- en nachtritme gehanteerd wordt. <u>Bi.v. tijdschakelaar op de kunstverlichting, of daglichttoetreding, of vraag hiernaar bij de varkenshouder. Noteer gebruikte methode of antwoord varkenshouder.</u></u>	HI
AH05B	Lichtsterkte	<u>Het licht in de stal, op dierhoogte, bedraagt minimaal 40 Lux.</u>	<u>Alle dieren moeten over voldoende licht kunnen beschikken. Schemering is te donker. Er wordt gebruik gemaakt van directe instraling door TL-verlichting of hieraan gelijkwaardige verlichting.</u>	<u>Meet met een Luxmeter of overal in de stal 40 Lux gehaald wordt op dierhoogte.</u>	HI
AH05C.3	Daglicht doorlatend oppervlak	<u>Het daglicht doorlatend oppervlak in muren en daken is minimaal 5% van het vloeroppervlak.</u>  <u>Bij nieuw- en/of verbouw (van de buitenmuren of dak) na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025.</u>	<u>De daglicht doorlatende oppervlaktes bestaan bijvoorbeeld uit dakramen, zijvensters en/of lichtkokers.</u> <u>Daglichttoetreding via de zijwand: 5% van het vloeroppervlakte.</u> <u>Daglichttoetreding via het dak: delen door factor 2, oftewel 2,50 % van het vloeroppervlakte.</u> <u>Daglichttoetreding via een daglichtkoker: delen door factor 4, oftewel 1,25 % van het vloeroppervlakte.</u> <u>Dit voorschrift is ingegaan per 1-1-2011. Stallen nadien gebouwd of verbouwd zonder hieraan te voldoen worden uitgesloten.</u>	<u>Noteer % daglicht doorlatend oppervlak en of dit oppervlak (lichtplaten, ramen), daadwerkelijk daglicht doorlaten (bijv. of de oppervlaktes schoon zijn).</u>	HI
AH06	Schuurgelegenheid	<u>De varkens, uitgezonderd de zeug in de dek- of kraamstal, kunnen zich bijvoorbeeld schuren aan de hokafscheiding of een speciale schuurborstel. Er is permanent een schuurvoorziening aanwezig in ieder hok (m.u.v. zeugen in dek- en kraamstal).</u>	<u>Een schuurvoorziening kan o.a. bestaan uit:</u> <u>- een schuurpaal (bijv. een houten paal met een diameter van minimaal 15 cm),</u> <u>- een schuurborstel (bijv. de borstel van een bezem die bevestigd is aan een wand of paal), of</u> <u>- een ruwe betonnen hokafscheiding.</u> <u>- een hoekijs</u> <u>De materialen moeten op een goed bereikbare (voor alle leeftijden) plek worden gemonteerd.</u> <u>Niet-afdoende is een betonnen muur of hokafscheiding.</u>	<u>Controleer of er een geschikte rand in de hokafscheiding of een schuurborstel aanwezig is en noteer type schuurgelegenheid. Controleer in minimaal 1 hok per diercategorie of er een schuurvoorziening is die aan de norm voldoet.</u>	HI

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
AH07	Afleidingsmateriaal- Verrijkmateriaal	<p>Alle varkens hebben permanent toegang tot afleidingsmateriaal dat aan onderstaande 5 criteria voldoet:-</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1- Wroetbaar</li> <li>2- Bijtbaar / kauwbaar</li> <li>3- Afbreekbaar</li> <li>4- Verversing</li> <li>5- Eetbaar.</li> </ol> <p>In ieder hok met varkens is verrijkmateriaal aanwezig.</p>	<p>Zie de informatie folder over verrijkmateriaal op de website van Stichting Beter Leven <a href="http://keurmerk.beterleven.dierenbescherming.nl/zakelijk/">keurmerk: beterleven.dierenbescherming.nl/zakelijk/</a>.</p> <p><u>Verrijkmateriaal dient varkens in staat te stellen hun essentiële behoeften te vervullen zonder dat dit ten koste gaat van hun gezondheid.</u></p> <p>Voor dit doel dient het verrijkmateriaal veilig te zijn en de volgende karakteristieken te hebben:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Eetbaar – zo dat varkens ze kunnen eten, bij voorkeur met enig voedingsvoordeel (bijv. hout of kunststof heeft geen voedingsvoordeel en is dus niet 'eetbaar');</li> <li>b. Kauwbaar – zo dat varkens er op kunnen bijten;</li> <li>c. Onderzoekbaar – zo dat varkens ze kunnen onderzoeken;</li> <li>d. Manipuleerbaar – zo dat varkens hun plaats, voorkomen en structuur kunnen veranderen.</li> </ol> <p>Daarboven moeten de materialen op een zodanige wijze verstrekt worden dat zij:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a. van blijvende interesse zijn, dat is te zeggen, ze moedigen het exploratiegedrag van varkens aan en worden regelmatig vervangen of aangevuld,</li> <li>b. toegankelijk zijn voor orale manipulatie,</li> <li>c. in voldoende hoeveelheid worden verstrekt,</li> <li>d. schoon en hygiënisch zijn.</li> </ol> <p><u>Enkel Bij los strooien van verrijkmateriaal (bijv. stro, luzerne) voldoet niet. Het dient dit verrijkmateriaal minimaal dagelijks te worden ververst en dient er daarnaast minimaal 1 vorm van permanent verrijkmateriaal te worden aangeboden (bijvoorbeeld een touw).</u></p> <p><u>Verrijkmateriaal dat besmeurd/vervuild is geraakt met mest of urine voldoet niet.</u></p>	<p>Noteer welk afleidingsmateriaal wordt gebruikt en of dit aan de 5 criteria voldoet. Controleer in minimaal 4 hokken of verrijkmateriaal aanwezig is dat aan de norm voldoet.</p> <p>Voor karakteristiek 'Eetbaar' wordt er een overgangstermijn van 1 jaar gehanteerd.</p> <p>Bij verrijkmateriaal dat aangevuld/ ververst moet worden: administratieve controle op aankoop navulling.</p>	<p>Schorsing HI bij verdenking niet structureel gebruik of het niet in orde zijn van het materiaal.</p> <p>NVT 1e jaar na van kracht worden criterium, voor verrijkmateriaal dat alleen niet voldoet aan 'Eetbaar'.</p> <p>Schorsing bij ontbreken van materiaal.</p>
AH07A.3	Toegankelijkheid afleidingsmateriaal	Het afleidingsmateriaal dient voor 25-50% van de dieren tegelijkertijd toegankelijk te zijn.	Een bodembedekking met stro of vergelijkbaar natuurlijk strooisel voldoet hieraan.	Controleer of het afleidingsmateriaal toegankelijk is voor minimaal 25% van de dieren.	Schorsing
AH08.3	Stroverstreking	De hokken zijn voor minstens de helft ingestrooid met stro of vergelijkbaar materiaal, zodanig dat de bodem geheel bedekt is.		Controleer of de hokken voor 50% zijn ingestrooid met stro of vergelijkbaar materiaal. Noteer waarmee de hokken zijn ingestrooid.	Schorsing
AH10.3	Mestgelegenheid Functiegebieden	<p><u>De varkens dienen in hun hok, inclusief, de buitenuitloop direct grenzend aan het hok, functiegebieden (slaap- of ligplaats, mestplaats en voedergedeelte) te kunnen onderscheiden.</u></p> <p><u>De hokken dienen hiertoe zo ingericht te zijn en het gedrag van de varkens dient hiertoe waar nodig zo gestuurd te worden dat lig- en mestruimte zo ver mogelijk uit elkaar liggen en het mesten op de mestplaats wordt gestimuleerd.</u></p>	<p>Het varken is van nature zindelijk en wil liefst zo ver mogelijk van de vaste ligplek mesten. Om mesten op de daartoe bestemde plek zoveel mogelijk te stimuleren worden waar mogelijk lig- en mestplaats zover mogelijk van elkaar gelegd.</p> <p>Verder wordt mesten op het mestrooster waar mogelijk gestimuleerd, bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- bij opleggen van dieren in het hok het mestrooster nat te maken,</li> <li>- licht en verse lucht op het mestrooster te laten vallen,</li> <li>- de dichte hokafscheiding ter hoogte van het rooster open uit te voeren met tralies, en</li> <li>- kruis of een schot op het rooster te plaatsen waar het varken veilig achter mesten kan.</li> </ul>	Controleer of het hok zo is ingedeeld dat lig- en mestplek zover mogelijk van elkaar liggen. Controleer of de varkens in het hok 3 functionele gebieden (slaap- of ligplaats, mestplaats en voedergedeelte) kunnen onderscheiden en als zodanig gebruiken. Interview de verzorgers om na te gaan of er zo nodig op mestgedrag wordt gestuurd.	HI
AH101	Drinkwatermeter Bij nieuw- en verbouw, of met ingang van 1 januari 2020.	Elke afdeling heeft een eigen watermeter. Bij nieuw- en/of verbouw na 1 januari 2011, doch uiterlijk binnen 40 jaar met ingang van 1 januari 2020.		Controleer of drinkwater onbepikt wordt aangeboden en of bij nieuwbouw of verbouw een watermeter geïnstalleerd is.	AH NVT indien bestaande stal
AH11	Uitloop	<p>De dieren dienen permanent de beschikking te hebben over een verharde uitloop van:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- 1 m<sup>2</sup> per voor gespeende biggen en vleesvarkens,</li> <li>- 1,9 m<sup>2</sup> voor zeugen,</li> <li>- 2,5 m<sup>2</sup> voor zeugen met biggen,</li> <li>- waarvan maximaal 75 % overdekt mag zijn.</li> </ul> <p>De verharde uitloop mag voor maximaal 40% uit roosters bestaan. Het uitzicht vanuit de uitloop mag niet beperkt zijn. Daarnaast hebben dragende zeugen en gelten weidegang.</p>	<p>Van nature zijn varkens 10-12 uur per etmaal in beweging, dit voorkomt pootgebreeken en de frisse lucht voorkomt longafwijkingen.</p>	Controleer of de varkens permanent de beschikking hebben over de uitloop en of deze aan de voorwaarden voldoet. Noteer de oppervlakte en of aan de voorwaarden voldaan wordt.	Uitsluiting

Beren

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
BE01.3	Hokuitvoering	Het berenhok heeft een minimale oppervlakte van 6,0 m <sup>2</sup> .  <u>Bij nieuw- en/of verbouw na 1 januari 2018, doch uiterlijk met ingang van 1 januari 2028, heeft het berenhok een minimale oppervlakte van 8,0 m<sup>2</sup>.</u>  Indien het hok ook gebruikt wordt om te dekken geldt een oppervlakenorm van 10,0 m <sup>2</sup> .		Noteer de oppervlakte van het berenhok, <b>inclusief de uitloop.</b>	Uitsluiting
BE02.3	Buitenuitloop beren	Elke beer heeft de beschikking over een buitenuitloop van min. 8 m <sup>2</sup> .	<u>De buitenuitloop kan onverhard, gedeeltelijk verhard of geheel verhard zijn, mag volledig bestaan uit roostervloer en mag maximaal 75% overdekt zijn. Alleen indien het regent mag de buitenuitloop tijdelijk, automatisch, op basis van regensensoren 100% worden overdekt.</u>	<u>Controleer en noteer het oppervlakte van de buitenuitloop.</u>	Schorsing
<b>Zeugen</b>					
Z04	Fokkerij-ADVIES	<del>Vrouwelijke fokdieren zijn genetisch vrij van problemen met geboorte. Alle vrouwelijke fokdieren zijn door de fokkerijorganisatie zodanig gefokt dat er geen problemen te verwachten zijn. Sterftecijfer wordt met de dierenarts geanalyseerd bij volgend dierenartsbezoek.</del>			
Z02	Uitval fokdieren	Uitval van fokdieren wordt geregistreerd.	Reden van uitval is van belang voor de gezondheidsanalyse.	Controleer of dit geregistreerd wordt en op welke wijze. Een uitdraai van het managementprogramma of andere registratie is voldoende. Alleen op de zeugenkaart zonder verdere vastlegging is niet akkoord.	AH
Z03	<u>Poten en klauwen-Monitoring klauwgezondheid</u>	De conditie van de poten en klauwen van <u>minimaal 30</u> zeugen worden minimaal <u>eenmaal 1 keer</u> per jaar geïnspecteerd op overmatige belasting, excessieve groei of infectie, met behulp van de <u>gangscore</u> en de klauwencheck. <u>De varkenshouder registreert dit en bespreekt dit jaarlijks met de dierenarts (AG5)</u>	<u>Zie <a href="http://www.verantwoordeveehouderij.nl/show/Doe-de-Zeugenklauwen-Check.htm">http://www.verantwoordeveehouderij.nl/show/Doe-de-Zeugenklauwen-Check.htm</a>  Bij 1 of meer scores van 3 of 4 in de klauwcheck worden er verbeteringen doorgevoerd en wordt de frequentie van monitoring verhoogd naar 2x per jaar. Totdat er geen scores van 3 of 4 in de klauwcheck meer zijn.</u>	Controleer of de varkenshouder de bevindingen van de <u>halfjaarlijkse klauwencheck</u> en <u>gangscore</u> heeft geregistreerd en noteer de data waarop het uitgevoerd is. <u>Controleer of er bij 1 of meer scores van 3 of 4 in de klauwcheck de frequentie van monitoring is verhoogd van 1x per jaar naar 2x per jaar.</u>	AH
Z03a	<u>Monitoring klauwgezondheid</u>	<u>De uitkomsten van de gangscore en de klauwencheck worden minimaal jaarlijks 1 keer per jaar met de bedrijfseigen dierenarts geëvalueerd om o.a. excessieve groei, infecties en pijnlijk voortbewegen te voorkomen.</u>		<u>Controleer of de resultaten uit de gangscore en klauwencheck met de dierenarts besproken worden. Noteer bevindingen.</u>	AH
Z04A.3	Staart fokdieren	<u>Van een fokdier wordt de staart niet gecoupeerd. De staart van zeugen en gelten is in tact. Couperen van de staarten, of een deel ervan, is niet toegestaan.</u>		Controleer <u>bij van 1 afdeling</u> 10% van de fokdieren zeugen en gelten <u>op een intacte of de staart nog aanwezig is. Indien er minder dan 10 dieren in een afdeling zitten dan een 100% controle. Noteer aantal dieren in afdeling en aantal dieren met afwijkende staartlengte. Noteer eventuele afwijkingen.</u>	HI
Z04B	<u>Staartbiten fokdieren</u>	<u>Minimaal 95% van de fokdieren heeft een niet aangevreten staart.</u>		<u>Controleer in minimaal 2 afdelingen of minimaal 95% van de dieren een niet aangevreten staart heeft.</u>	HI
Z05	<u>Individueel huisvesten- Dekstal</u>	Een gelt of zeug mag individueel gehouden worden vanaf: <u>1.</u> één week voor het berekende tijdstip van werpen tot het tijdstip van het werpen. <u>2.</u> het spenen tot en met 4 dagen na de dag van natuurlijke dekking of <u>kunstmatige inseminatie (KI)</u> .	<u>NVT Als het bedrijf via een schriftelijke bevestiging kan aantonen dat ze in het door de overheid opgezette begeleidingstraject zitten, mogen zeugen tot en met maximaal 28 dagen na de dag van inseminatie individueel gehouden worden omdat bij het in groep zetten van de zeugen 4 dagen na inseminatie problemen ondervindt. De begeleiding is erop gericht om groepshuisvesting na 4 dagen op een verantwoorde manier mogelijk te maken. Na afloop van dit begeleidingstraject dient het bedrijf alsnog te voldoen.</u>	Controleer hoe lang de zeugen in de dekstal verblijven en noteer maximaal aantal dagen. <u>Wanneer het bedrijf deelneemt aan het door de overheid opgezette begeleidingstraject controleer of hier een schriftelijke bevestiging van is. Na afloop van het begeleidingstraject dient het bedrijf alsnog te voldoen.</u>	HI <u>Bij deelname aan het door de overheid opgezette begeleidingstraject en schriftelijk bewijs deelname ontbreekt:: AH. Wordt schriftelijk bewijs van deelname niet overlegd dan HI</u>



Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
Z06	Dekgroepen	Bij het samenvoegen van dieren tijdens het spenen / dekken worden er <u>gelet op extra controles uitgevoerd om</u> agressieve dieren <u>en/of gewonde/gestreste dieren tijdig te identificeren.</u>	Nieuwe dieren (gelten en 1 <sup>o</sup> -worps zeugen) worden in een aparte groep gezet. Bij groepen > 100 dieren is dit niet nodig, omdat de agressie door de groepsgrootte vermindert. Er wordt bij het toevoegen van dieren aan een groep op meerdere momenten een extra controle uitgevoerd de eerste dagen na samenvoeging. <u>Agressieve dieren worden begeleid en in uiterste nood apart gezet.</u> <u>Gewonde/gestreste dieren worden genoteerd en met de dierenarts besproken en indien nodig naar de ziekenboeg overgeplaatst als verblijven met andere dieren tot aanvullende welzijnsproblemen leidt, bijvoorbeeld als het varken niet in staat is te concurreren om voedsel.</u>	Controleer of er stabiele groepen aanwezig zijn, of dat er sprake is van agressieve, <u>gewonde of gestreste</u> dieren in de groep.	AH
Z07	mengruime- ADVIES	Het tijdelijk (min. 24 uur) in een aparte groep (mengruime)- huisvesten van zeugen na het spenen is aan te raden. De extra of aanvullende ruimte bij het samenstellen van de groep bevat ook vluchtvoorzieningen (schofjes / boxen).			
Z08.3	Oppervlakte per zeug	Het oppervlak is min. 2,50 m <sup>2</sup> per zeug, waarvan min. 1,30 25m <sup>2</sup> dicht als ligruimte welke ingestrooid is.		Noteer aantal dieren in de groep, oppervlakte per zeug, oppervlakte dichte vloer en het gebruikte strooisel. Controleer oppervlakte per zeug door meting en noteer deze.	Schorsing
Z08A.3	Oppervlakte <u>buitenuitloop</u>	De dieren dienen permanent de beschikking te hebben over een verharde <u>buitenuitloop</u> van 1,9 m <sup>2</sup> per voor zeugen welke maximaal 75% overdekt mag zijn. De verharde uitloop mag voor maximaal 40% uit roosters bestaan. Het uitzicht vanuit de uitloop mag niet beperkt zijn. Daarnaast hebben dragende zeugen en gelten weidegang.	De <u>buitenuitloop kan onverhard, gedeeltelijk verhard of geheel verhard zijn, mag volledig bestaan uit roostervloer en mag maximaal 75% overdekt zijn. Alleen indien het regent mag de buitenuitloop tijdelijk, automatisch, op basis van regensensoren, 100% worden overdekt.</u> Van nature zijn varkens 10-12 uur per etmaal in beweging, dit voorkomt pootgebreken en de frisse lucht voorkomt longafwijkingen.	Controleer of de varkens permanent de beschikking hebben over de uitloop en of deze aan de voorwaarden voldoet. Noteer de oppervlakte en of aan de voorwaarden voldaan wordt.	Uitsluiting
Z08B.3	<u>Uitzicht uitloop</u>	Er is aan minimaal één zijde van de uitloop > 10-5 m uitzicht, niet direct in een ander hok		Controleer het uitzicht vanuit de uitloop	HI
Z08C.3	Verharde uitloop	De verharde uitloop mag voor maximaal 40% uit roosters bestaan.		Controleer of de buitenuitloop voor maximaal 40% uit roosters bestaat.	Uitsluiting
Z08D.3	<u>Weidegang voor dragende zeugen en gelten</u>	Dragende zeugen en gelten hebben weidegang.		Controleer of de dragende zeugen en gelten weidegang hebben	Uitsluiting
Z09.3	Groepshuisvesting systeem ADVIES: een groep bestaat uit minimaal 20 dieren	De zeugen liggen in groepen van 20 of meer in een strooiselstal. Bij nieuw- en/of verbouw na 1 januari 2011, doch uiterlijk met ingang van 1 januari 2025.		Noteer aantal zeugen per groep en datum (nieuw- en/of ver-)bouw stal.	HI NVT bij bestaande stal. Dit voorschrift is ingegaan per 1-1-2011. Stallen die na 1-1-2011 nieuw- of verbouwd zijn en niet voldoen worden uitgesloten.
Z10	<u>Uitfaseren voerligbox met uitloop</u>	Er wordt geen gebruik meer gemaakt van groepshuisvesting in voerligboxen met uitloop. Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025		Controleer bij nieuw- en/of verbouw of er voerligboxen aanwezig zijn.	AH Stallen die na 1-1-2011 nieuw- of verbouwd zijn en niet voldoen worden uitgesloten.
Z11	Bestaande stal met voerligboxen met uitloop	Wanneer het bedrijf nog gebruik maakt van voerligboxen met uitloop moet er achter de box min. 2 meter vrije ruimte zijn, zodat de zeug normaal uit de box kan komen en zich kan omdraaien.		Meet vrije ruimte achter 5% van de ligboxen, eventueel op verschillende plaatsen, en noteer deze.	Schorsing
Z11a	Bestaande stal met voerligboxen met uitloop	Wanneer het bedrijf nog gebruik maakt van voerligboxen met uitloop mogen de voerligboxen rond het voeren max. 2 uur afgesloten worden.		Controleer dit door de tijd van het voeren naast de gesloten boxen te leggen.	HI
Z10	Vloeruitvoering	De vloer is voor minstens 50% dicht.		Meet het % dichte vloer-steekproefsgewijs en noteer % dichte vloer.	HI Schorsing

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
Z113	Mestplaats <u>zeug</u>	<u>De mestplaats moet zo uitgevoerd zijn dat deze de zeugen voldoende grip geeft, bijvoorbeeld bestaat uit geprofileerd metaal of betonrooster.</u> Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025, bestaat de mestplaats uit: - een <u>dichte vloer met giersafvoer, gietijzeren roosters, betonrooster</u> (die bij aanschaf voldoet aan een stroefheid van 63 Leroux of FSC2000 waarde 0,60), of - een <u>dichte vloer</u> ingestrooid met <u>stro of vergelijkbaar strooisel</u> . <u>mestruimte.</u>		<u>Controleer materiaal mestplaats.</u> Noteer materiaal mestplaats en bij nieuw- of verbouw aantal Leroux of FSC2000 waarde bij aanschaf (uit certificaat bij vloer te halen).	AH N.v.t., bij bestaande stallen Schorsing bij nieuw- en verbouw niet voldaan wordt. Stallen na 1-1-2011 gebouwd of verbouwd zonder hieraan te voldoen worden uitgesloten.
Z124	Voerverstrekking <u>via een trog</u>	Als de voerverstrekking bij guste en dragende zeugen <u>niet individueel is tegelijkertijd worden gevoerd via een trog</u> , worden de dieren bij vreten beschermd door tussenschotjes <u>in boven de trog</u> .	Dit om het opeten van elkaars portie voer zoveel mogelijk te voorkomen. <u>Er mag een trogverdelers zijn die maximaal tot net achter de schouder van een volwassen zeug loopt.</u>	Bij trogvoeding, controleer op aanwezigheid van tussenschotjes. Noteer of <u>aan de voorwaarden</u> voldaan wordt.	n.v.t. bij individueel voederen. AH AH, bij 2e constatering HI
Z135.3	Troglengte	<u>De lengte van de rechte trog bedraagt tenminste Bij voeding via de trog is de vreetbreedte minimaal 35 cm per zeug.</u>	<u>Bij trogvoeding wordt voer zo aangeboden dat alle zeugen tegelijkertijd kunnen eten.</u>	<u>Meet de troglengte en controleer steekproefsgewijs in de stal bij twiifel.</u> N.v.t. bij individuele of ad libitum voeding.	AH, bij 2e constatering HI
Z16.3	<u>Aantal vreetplaatsen individuele of ad libitum voeding</u>	<u>Bij een voersysteem waarbij individueel of ad libitum wordt gevoerd, moet per 12 dieren tenminste een vreetplaats aanwezig zijn.</u>	<u>NVT bij voerstations.</u>	<u>Controleer of er 1 vreetplaats per 12 dieren aanwezig is.</u> Noteer afwijkingen. <u>NVT bij voerstations.</u>	HI
Z17.3	<u>Vreetbreedte individuele of ad libitum voeding</u>	<u>Bij individueel of ad libitum voeding dient de vreetplaats minimaal 35cm breed te zijn.</u>		<u>Controleer of de breedte van de vreetplaats voldoet.</u> Noteer afwijkingen.	HI
Z18.3	<u>Aantal drinkplaatsen</u>	<u>Er is minimaal 1 drinkplaats per 10 zeugen.</u> <u>Bij met brij gevoerde zeugen kan worden volstaan met 1 drinknippel per 20 zeugen.</u>		<u>Controleer het aantal zeugen per drinkplaats.</u>	HI
Z149	Ruwvoer	Om hongergevoel tegen te gaan krijgen de zeugen <u>ad libitum</u> <u>voer met een hoog v-NSP gehalte, of</u> <u>ruwvoer als stro of hooi</u>		Controleer op de aankoopbonnen of vezelrijkvoer of ruwvoer is aangekocht. Controleer in de stal of het verstrekt is. Noteer type vezelrijk voer.	Schorsing
<b>Kraamstal</b>					
K01.3	Kraamhok	Zeugen mogen maximaal 3 dagen vastgezet worden in het kraamhok, daarna moet ze zich vrij door het kraamhok kunnen bewegen. <b>ADVIES:</b> <u>Voor de biggen dient na 40 dagen een doorgang naar de andere kraamhokken gemaakt te worden zodat ze meer bewegingsruimte hebben en alvast aan elkaar kunnen wennen.</u> (Voorkomt stress en rangordegevechten)	<u>Een zeug mag max 3 dagen worden vastgezet om doodliggen van biggen tegen te gaan.</u>	Controleer in de kraamafdeling of de kraamhokken voldoen <u>aan bewegingsruimte voor de zeug.</u> Noteer het aantal dagen dat de zeugen in het kraamhok <u>worden vastgezet.</u> Ingesloten wordt.	Schorsing
K02.3	Oppervlak binnen	Het oppervlak van een kraamhok is minimaal 7,5 m2 staloppervlakte en waarbij de zeug 3 dagen na werpen niet meer is ingesloten.		Meet van ieder type kraamhok van 1 hok de oppervlakte.	Schorsing
K032A.3	Oppervlak buiten <u>uitloop</u>	<u>Het kraamhok heeft een buitenuitloop. De dieren dienen permanent de beschikking te hebben over een verharde buitenuitloop van 2,5 m2 per zeug met biggen waarvan maximaal 75% overdekt mag zijn.</u>	<u>De buitenuitloop kan onverhard, gedeeltelijk verhard of geheel verhard zijn, mag volledig bestaan uit roostervloer en mag maximaal 75% overdekt zijn. Alleen indien het regent mag de buitenuitloop tijdelijk automatisch, op basis van regensensoren, 100% worden overdekt.</u>	<u>Controleer en noteer het oppervlakte van de buitenuitloop.</u>	Schorsing
K02C.3	<u>Verharde buitenuitloop</u>	<u>De uitloop mag voor maximaal 40% uit roosters bestaan.</u>		<u>Controleer of de buitenuitloop voor maximaal 40% uit roosters bestaat.</u>	<u>Uitsluiting</u>
K02D.3	<u>Uitzicht buitenuitloop</u>	<u>Er is aan minimaal één zijde van de buitenuitloop &gt; 40,5 m uitzicht, niet direct in een ander hok</u>		<u>Controleer het uitzicht vanuit de buitenuitloop</u>	HI
K043.3	Ligplaats kraamzeug	De ligplaats van de kraamzeug is dicht en ingestrooid met stro of vergelijkbaar natuurlijk materiaal dat voorziet in de nestbouwbehoefte van de zeug.		<u>Noteer vloermateriaal ligplaats kraamzeug.</u> <u>Controleer of de ligplaats van de zeug in de kraamstal dicht is en is ingestrooid met stro of vergelijkbaar natuurlijk materiaal dat voorziet in de nestbouwbehoefte van de zeug.</u> Noteer het gebruikte natuurlijke materiaal.	Schorsing HI

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
K05	Mestplaats-zeug	Geprofileerde metaalroosters zijn toegestaan. Bij nieuw- en verbouw moet gekozen worden voor gietijzeren roosters of een dichte betonvloer die bij aanleg 63 Leroux zijn.		Controleer mestplaats. Noteer datum- nieuw- en/of verbouw en materiaal- mestplaats.	AH NVT indien bestaande- stal- (Dit voorschrift is- ingegaan per 1-1-2014- Stallen nadien gebouwd- of verbouwd die niet- voldoen worden- uitgesloten).
K06	Nestbouw materiaal Vb art 9.3	Uiterlijk de laatste week voor de verwachte werpdatum wordt een ruime hoeveelheid stro of vergelijkbaar natuurlijk materiaal als nestbouw materiaal verstrekt. De zeug moet het materiaal kunnen vastpakken, oppakken, vervormen, verplaatsen en herschikken.			Schorsing
K07 <del>6</del>	Werpruimte	Wanneer de zeug vaststaat bij het werpen dient er achter de zeug is minimaal 30 cm ruimte te zijn om de biggen te werpen.		Meet en noteer aanwezige werpruimte achter de zeug.	Waarschuwing
K08 <del>7.3</del>	Afleidings- Verrijking materiaal zeug in kraamstal	In het kraamhok is permanent stro aanwezig.		Controleer of er stro aanwezig is. Noteer afwijkingen.	HI
K098	Biggenest VS03.02	Alle zogende biggen van een toom hebben samen een afgeschermd ligplaats/biggenest van 0,6m <sup>2</sup> , waarvan de vloer dicht is en waarboven een biggenlamp kan hangen, dan wel vloerverwarming mogelijk is.	Controleer biggenest op aanwezigheid biggenlamp of vloerverwarming en m2 ligplaats.	Controleer biggenest op m <sup>2</sup> ligplaats. Noteer afwijkingen.	HI
K08A	Vloer biggenest	De vloer van de afgeschermd ligplaats/biggenest is dicht.		Controleer of de vloer van het biggenest dicht is. Noteer afwijkingen.	HI
K08b	Verwarming biggenest	De afgeschermd ligplaats/biggenest dient verwarmd te kunnen worden door: 1. een biggenlamp en/of 2. vloerverwarming	De temperatuur in het biggenest wordt hiermee afgestemd op de actuele behoefte van de aanwezige biggen.	Controleer biggenest op aanwezigheid verwarming. Noteer type verwarming.	HI
K1009A.3	Overleggen biggen	Het routinematig overleggen van biggen is niet toegestaan. Biggen overleggen is niet toegestaan. Om versleping van ziekten te voorkomen mogen biggen alleen binnen de afdeling tot de 3e dag na geboorte worden overgelegd. Dit moet geen routine zijn en daarom onder de 10% blijven.	In principe zoogt elke zeug haar eigen biggen. Om de versleping van dierziekten te voorkomen is het overleggen van biggen tussen afdelingen niet toegestaan. Het overleggen van biggen binnen de afdeling mag daarom geen routine zijn en is enkel toegestaan: - binnen dezelfde afdeling/leeftijdsgroep (biggen) - tot en met een leeftijd van de 3e dag na geboorte - het percentage overgelede biggen binnen één afdeling/leeftijdsgroep (biggen) onder de 10% blijft.	Controleer hokkaarten om onregelmatigheden m.b.t. overleggen te controleren. Noteer onregelmatigheden.	>10% van de biggen na 3 dagen overgelegd- schorsing
K09B.3	Kunstmatic zogen	Kunstmatic zogen (bijv. middels een kunstzeug of rescue deck) is niet toegestaan.	Kunstmatic zogen (bijv. middels een kunstzeug of rescue deck) is alleen toegestaan: - in uiterste nood. - tijdelijk. - in overleg met de bedrijfseigen dierenarts, en - mits er maatregelen worden genomen om het gebruik weer overbodig te maken.	Controleer bij houder of overleg met de dierenarts heeft plaatsgevonden en maatregelen genomen worden om het gebruik overbodig te maken.	HI
K140.3	Speelruimte biggen	Het is mogelijk dat de biggen in het kraamhok helemaal rond, langs de kanten, kunnen lopen (geen dede hoeken).	Dit om meer speelruimte te hebben en voor het aanleren van normaal gedrag. Dit geldt niet voor een apart biggenest dat geen deel uitmaakt van het kraamhok.	Controleer of biggen in het kraamhok volledig rond kunnen lopen.	HI
K121	Vast voer	Om aan vast voer te wennen en speenshock tegen te gaan krijgen de zogende biggen vanaf 2 weken enig vast voer of een papje. De zogende biggen krijgen vanaf een leeftijd van 14 dagen enig vast voer of een papje.	Dit om aan vast voer te wennen en speenshock tegen te gaan.	Controleer of biggen vanaf 2 weken en ouder vast voer verstrekt krijgen door middel van het Controleer controleren van de voorraad en facturen.	HI
K12 <del>2.3</del>	Spenen	De biggen worden gespeend op een gemiddelde leeftijd van op minimaal 42 dagen gespeend. individuele biggen worden niet eerder dan op 39 dagen leeftijd gespeend, zodat de gemiddelde zoogperiode 42 dagen is.		Controleer de speenleeftijd van de biggen. Noteer de speenleeftijd en speendatum en verplaatsing van de zeug a.d.h.v. minstens 5 steekproeven (zeugenkaarten in de stal en uitdraai managementsysteem). Noteer de minimale speenleeftijd in dagen.	HI

Biggen

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
B01.3	Oppervlakte per big	Het minimale hokoppervlak per gespeende big bedraagt: gemiddeld 0,60 m2 en geen enkele individuele big heeft minder dan 0,55 m2 oppervlak.	<u>Bij een groepsgrootte van 40 of meer dieren is het minimale hokoppervlakte per gespeende big 10% lager, dus gemiddeld 0,54 m2 per gespeende big.</u> <u>Om het juist mestgedrag te stimuleren mogen gespeende biggen gehouden in groepen van 20 dieren of meer, tijdens de eerste 7 dagen na opleg op op 0,50 m<sup>2</sup> 90% van de minimale hokoppervlakte per gespeende big worden opgelegd.</u>	Controleer oppervlakte per dier (aan de hand van hokadministratie en hokafmeting). <u>Als de biggen op 10% minder minimale hokoppervlakte zijn opgelegd, ga dan na of het een groep van 20 of meer dieren betreft en of de dieren niet langer dan de eerste 7 dagen na opleg op 0,50 m<sup>2</sup> het ingeperkte hok oppervlakte liggen.</u>	HI <u>Schorsing</u>
B01a.3	<u>Koppels Stabiele groepen</u> , gespeende biggen	De biggen die al in de kraamstal aan elkaar gewend zijn worden samen in een hok geplaatst om stress en rangorde gevechten tegen te gaan.	<u>Gelten en borgen mogen voor de mestperiode nog uit elkaar worden gehaald.</u>	Controleer of de biggen niet gemengd zijn en of er sprake is van stabiele groepen. Noteer afwijkingen.	HI
B02.3	Vloeruitvoering	De vloer is voor 50% dicht <u>en het dichte vloerdeel is ingestrooid met stro of vergelijkbaar natuurlijk materiaal.</u>		Controleer of 50% van de vloer dicht is <u>en deze ingestrooid is.</u>	Schorsing
B02a.3	<u>Ingestrooide vloer.</u>	<u>De dichte vloer is ingestrooid met stro of vergelijkbaar strooisel.</u>		<u>Controleer of het dichte vloergedeelte voorzien is van strooisel.</u>	<u>Schorsing</u>
B03b	Mestplaats <u>biggen</u>	<u>De mestplaats van de biggen bestaat uit hard kunststof rooster, of uit geplastificeerd rooster.</u> <u>Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2014, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025, hard kunststof rooster, of uit geplastificeerd rooster.</u> <u>De mestplaats moet zo uitgevoerd zijn dat deze de biggen voldoende grip geeft. De mestplaats bestaat bijvoorbeeld uit hard kunststof rooster, geplastificeerd rooster, geprofileerd metaal of betonrooster.</u> <u>Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025, bestaat de mestplaats uit:</u> <u>- een dichte vloer met gierafvoer, hard kunststof rooster, geplastificeerd rooster, gietijzeren roosters, betonrooster (die bij aanschaf voldoet aan een stroefheid van 63 Leroux of FSC2000 waarde 0,60), of</u> <u>- een ingestrooide mestruimte.</u>	<u>Bij nieuw- of verbouw doch uiterlijk met ingang van 2025 moet de mestplaats bestaan uit hard kunststof rooster, of geplastificeerd rooster.</u>	<u>Noteer type materiaal van het mestrooster.</u>	HI
B03A.3	<u>Oppervlakte buitenuitloop</u>	<u>De dieren dienen permanent de beschikking te hebben over een verharde buitenuitloop van 4-0,4 m<sup>2</sup> per gespeende big waarvan maximaal 75% overdekt mag zijn.</u>	<u>De buitenuitloop kan onverhard, gedeeltelijk verhard of geheel verhard zijn, mag volledig bestaan uit roostervloer en mag maximaal 75% overdekt zijn.</u> <u>Van nature zijn varkens 10-12 uur per etmaal in beweging, dit voorkomt pootgebreken en de frisse lucht voorkomt longafwijkingen.</u>	<u>Controleer of de varkens permanent de beschikking hebben over de buitenuitloop en of deze aan de voorwaarden voldoet.</u> <u>Noteer de oppervlakte en of aan de voorwaarden voldaan wordt.</u>	<u>Uitsluiting</u>
B03B.3	<u>Verharde uitloop</u>	De verharde uitloop mag voor maximaal 40% uit roosters bestaan.		Controleer of de uitloop voor maximaal 40% uit roosters bestaat.	<u>Uitsluiting</u>
B03C.3	<u>Uitzicht buitenuitloop</u>	<u>Er is aan minimaal één zijde van de buitenuitloop &gt; 40,5 m uitzicht, niet direct in een ander hok</u>		<u>Controleer het uitzicht vanuit de buitenuitloop</u>	HI
B04.3	<u>Vreetbreedte trogvoeding</u>	Bij maaltijdvoeding via een trog is de vreetbreedte <u>minimaal 20 cm</u> per big. Bij voorraadvoeding aan een droogvoer- of brijbak is de vreetbreedte per big 20 cm. Bij voorraadvoeding is er per 8 biggen minimaal 1 vreetplaats.	<u>Bij trogvoeding wordt het voer wordt zo aangeboden dat alle biggen tegelijkertijd kunnen eten.</u>	<u>Controleer en noteer voedertrogbreedte per big.</u>	HI
B04a	<u>Aantal vreetplaatsen bij individuele of ad libitum voeding</u>	<u>Bij individuele of ad libitum voeding is er minimaal 1 vreetplaats per 8 biggen.</u>		<u>Noteer aantal biggen per vreetplaats.</u>	HI
B04b.3	<u>Vreetbreedte bij individuele of ad libitum voeding</u>	<u>Bij individuele of ad libitum voeding is de vreetbreedte 20 cm per vreetplaats.</u>		<u>Controleer en noteer voederbreedte per big.</u>	HI
B04c	<u>Aantal drinkplaatsen</u>	<u>Er is minimaal 1 drinkplaats per 12 biggen.</u> Bij met brij gevoerde biggen kan worden volstaan met 1 drinknippel per 24 biggen.		<u>Controleer het aantal biggen per drinkplaats.</u>	HI

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
B05_3	Staart couperen	<del>Is niet toegestaan.</del> <del>De staarten van de dieren zijn in tact. Couperen is niet toegestaan.</del>		<del>Controleer de aanwezigheid van de staarten.</del> <del>Controleer van 1 afdeling 10% van de biggen op de aanwezigheid van de staarten.</del>	<del>Schorsing HI. Uitsluiting indien structureel gecoupeerd wordt</del>
B06_3	Castratie van beerbiggen <b>ADVIES:</b> <b>Stoppen met castreren</b>	Castratie van beerbiggen is uitsluitend toegestaan onder verdoving en met pijnbestrijding achteraf.	Castratie van beerbiggen is uitsluitend toegestaan onder verdoving en met pijnbestrijding achteraf. <del>Er wordt deelgenomen aan de IKB module verdoofd castreren en uit de medicijnen administratie blijkt de pijnbestrijding.</del> <del>Vanaf 1 januari 2018 mogen er op het bedrijf geen gecastreerde varkens meer aanwezig zijn.</del>	Controleer <u>steekproefsgewijs (minimaal twee afdelingen met kraamhokken)</u> of er gecastreerd wordt. <u>Zo ja, controleer of er deelgenomen wordt aan de IKB module verdoofd castreren.</u> Controleer tevens of uit de medicijnenadministratie blijkt dat er pijnbestrijding is toegepast.	AH: geen deelname aan IKB module Schorsing: wel verdoving gebruikt, echter geen pijnbestrijding Uitsluiting: geen verdoving gebruikt en geen pijnbestrijding
B07	<del>Verbod op tandjes inkorten knippen</del>	<del>Dit Het knippen van tanden bij pasgeboren biggen is niet toegestaan.</del>		<del>Controleer hoektanden.</del> Controleer <u>steekproefsgewijs</u> in verschillende afdelingen (minimaal twee kraamhokken <u>per afdeling</u> ) bij een aantal zuigende biggen of de hoektanden intact zijn. Als ze ingekort zijn <u>controleer of de tanden zijn geslepen en niet geknipt.</u>	<del>AH HI Schorsing indien enkele tanden geslepen blijken.</del> <del>Uitsluiting indien tanden inkorten structureel gebeurt.</del>
B08	<u>Tandjes slijpen</u>	<u>Er wordt niet routinematig tanden geslepen bij pasgeboren biggeties.</u>	<u>Indien tanden bij pasgeboren biggen worden geslepen:</u> <u>1. is er toestemming van de bedrijfseigen dierenarts om dit te doen, en</u> <u>2. is de veterinaire noodzaak beschreven en vastgelegd in een attest van de bedrijfseigen dierenarts.</u>	<u>Controleer steekproefsgewijs verschillende kraamafdelingen (minimaal twee kraamhokken per afdeling) bij een aantal zuigende biggen per hok of de hoektanden intact zijn. Als ze ingekort zijn controleer of:</u> <u>- er een advies van de bedrijfseigen dierenarts is en</u> <u>- of dit elk kwartaal wordt herzien.</u>	AH
B08A	<u>Plan van aanpak beëindigen tanden slijpen</u>	<u>Als er in verband met problemen tandjes worden geslepen is er een plan van aanpak aanwezig op basis waarvan de problemen binnen een jaar (bij de volgende controle) zijn verholpen en er weer met het tandenslijpen is gestopt. Dit plan is opgesteld in overleg met de veevoedadviseur en indien nodig de bedrijfseigen dierenarts.</u>	<u>Als er problemen zijn van verwonding van de zeug door scherpe tandjes dan moet de oorzaak hiervan worden aangepakt. Bijvoorbeeld door het in overleg met de veevoedadviseur verbeteren van de voeding van de zeug zodat ze voldoende goede melk geeft. NVT indien tanden niet geslepen worden.</u>	<u>Indien er bij biggen tanden zijn ingekort, controleer of er een plan van aanpak is om het tanden slijpen te beëindigen</u>	AH
<b>Vleesvarkens</b>					
V01A	Stabiele groepen	Vleesvarkens worden in stabiele groepen gehouden en dus na opleg niet meer met onbekende dieren gemengd.	Er wordt gewerkt met stabiele groepen vleesvarkens, groepen vleesvarkens worden na opleg niet meer en niet gemengd met onbekende/nieuwe dieren.	<u>Controleer of na opleg groepen onbekende varkens niet worden gemengd.</u>	Schorsing
V01B	Stabiele groepen	<u>Bij nieuw- en verbouw, doch uiterlijk met ingang van 2025 Vleesvarkens worden in groepen van minimaal 20 vleesvarkens gehouden verplicht.</u> <u>Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025.</u>	<u>Op die manier wordt het makkelijker voor het varken om een lig-, activiteiten-, vreet- en mestruimte te onderscheiden.</u>	<u>NVT bij bestaande bouw.</u> Bij nieuw- en/of verbouw: Controleer bij 10% van de vleesvarken groepen of deze uit minimaal 20 vleesvarkens bestaat. <u>NVT bij bestaande bouw.</u>	<u>Schorsing; NVT indien bestaande stal.</u> <u>Stallen na 1-1-2011 nieuw- en/of verbouwd die niet voldoen worden uitgesloten.</u>
V02_3	Oppervlakte per vleesvarken	<u>De minimale beschikbare hokoppervlakte per vleesvarken bedraagt 1,30 m<sup>2</sup> met een buitenuitloop van 1 m<sup>2</sup>. Om het welzijn van de dieren te verbeteren bedraagt het minimale hokoppervlak per vleesvarken: 1,3 m<sup>2</sup> binnen en 1 m<sup>2</sup> uitloop.</u> <del>Splitsen en uitladen is niet toegestaan.</del>	<u>De minimale hokoppervlakte en uitloopoppervlakte gelden vanaf opzet tot slacht.</u> <u>Bij een groepsgrootte van 40 of meer dieren mag de oppervlakte per dier 10% minder zijn.</u> <del>Splitsen en uitladen is niet toegestaan.</del>	Controleer oppervlakte per dier aan de hand van hokadministratie en hokafmeting. Meet van ieder hoktype de oppervlakte. Noteer beschikbaar oppervlak en afwijkingen.	Uitsluiting

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
V03A.3	Dichte vloeruitvoering	De vloer is voor minimaal 50% dicht. Tevens wordt de vloer ingestrooid met stro of vergelijkbaar natuurlijk materiaal	<p><u>Een aaneengesloten stuk vloer waarop minimaal 1 varken volledig uitgestrekt kan liggen, geldt als dichte vloer.</u></p> <p><u>Een vloer of een gedeelte daarvan, die is voorzien van gierdoorlatende openingen, wordt als dicht beschouwd indien:</u></p> <p><u>a. het totaal aan gierdoorlatende openingen niet meer bedraagt dan 5% van de totale oppervlakte van het dichte deel van de vloer, en</u></p> <p><u>b. de breedte van gierdoorlatende spleten ten hoogste 10 mm en de doorsnede van ronde gierdoorlatende openingen ten hoogste 20 mm bedraagt.</u></p> <p><u>Bijvoorbeeld het zgn. 'Duitse Welzijnsrooster' en wafelroosters voldoen niet aan de eis van een dichte vloer.</u></p>	Meet het % dichte vloer op en noteer % dichte vloer. Controleer of 50% van het vloeroppervlak dicht is. Noteer afwijkingen.	HI
V03B.3	Ingestrooide vloer	De vloer is ingestrooid met stro of vergelijkbaar strooisel.		Noteer type strooisel.	HI
V03C.3	Oppervlakte buitenuitloop	De dieren dienen permanent de beschikking te hebben over een verharde buitenuitloop van 1 m <sup>2</sup> per vleesvarken waarvan maximaal 75 % overdekt mag zijn.	<p><u>De buitenuitloop kan onverhard, gedeeltelijk verhard of geheel verhard zijn, mag volledig bestaan uit roostervloer en mag maximaal 75% overdekt zijn.</u></p> <p><u>Van nature zijn varkens 10-12 uur per etmaal in beweging, dit voorkomt pootgebreken en de frisse lucht voorkomt longafwijkingen.</u></p>	Controleer of de varkens permanent de beschikking hebben over de buitenuitloop en of deze aan de voorwaarden voldoet. Noteer de oppervlakte en of aan de voorwaarden voldaan wordt.	Uitsluiting
V03D.3	Uitzicht buitenuitloop	Er is aan minimaal één zijde van de buitenuitloop > 40-5 m uitzicht, niet direct in een ander hok		Controleer het uitzicht vanuit de buitenuitloop	HI
V03E.3	Verharde uitloop	De verharde uitloop mag voor maximaal 40% uit roosters bestaan.		Controleer of de uitloop voor maximaal 40% uit roosters bestaat.	Uitsluiting
V04	Mestplaats vleesvarkens. Nieuw- en verbouw	<p><u>De mestplaats mag bestaan uit geprofileerd metaal of betonrooster. Bij nieuw- en verbouw, doch uiterlijk over 15 jaar, wordt gekozen voor een dichte vloer (63 Leroux bij aanleg) met gierafvoer, gietijzeren roosters, betonrooster (63 Leroux bij aanleg), of een ingestrooide mestruimte. De mestplaats moet zo uitgevoerd zijn dat deze de vleesvarkens voldoende grip geeft. De mestplaats bestaat bijvoorbeeld uit geprofileerd metaal of betonrooster.</u></p> <p><u>Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025, bestaat de mestplaats uit:</u></p> <p><u>- een dichte vloer met gierafvoer, gietijzeren roosters, betonrooster (die bij aanschaf voldoet aan een stroefheid van 63 Leroux of FSC2000 waarde 0.60), of</u></p> <p><u>- een ingestrooide mestruimte.</u></p>		Controleer mestplaats. Noteer datum nieuw- en/of verbouw en materiaal mestplaats.	<p>HAH</p> <p><u>Stallen die na 1-1-2011 nieuw- of verbouwd zijn en niet voldoen worden uitgesloten.</u></p>
V05.3	Vreetbreedte trogvoeding. Voeraanbieding	Bij voeding via een trog is de vreetbreedte minimaal 35 cm per vleesvarken. Per varken dient de breedte per vreetplaats minimaal 35 cm te zijn.	<u>Bij trogvoeding wordt het voer zo aangeboden dat alle vleesvarkens tegelijkertijd kunnen eten.</u>	Controleer of er per dier 35 cm vreetplaats beschikbaar is.	HI
V05Ba	Aantal vreetplaatsen bij individuele of ad libitum voeding. Voederplaats	<p>Bij <u>individuele of ad libitum</u> voeding is er minstens 1 vreetplaats op 12 vleesvarkens.</p> <p><u>Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025 geldt minstens 1 vreetplaats per 8 vleesvarkens.</u></p>	<u>NVT bij voerstations.</u>	Controleer aantal vreetplaatsen bij individuele of ad libitum voeding. Controleer bij nieuw- of verbouw of het aantal vreetplaatsen voldoet. NVT bij voerstations.	HI
V05b.3	Vreetbreedte bij individuele of ad libitum voeding	<u>Bij individuele of ad libitum voeding is de vreetbreedte 30,0 cm per vreetplaats.</u>		Controleer en noteer vreetbreedte per vreetplaats.	HI
AV04B-V05c.3	Drinkwater Aantal drinkplaatsen	Er is minimaal 1 drinkplaats per 10 varkens. Bij met brij gevoerde vleesvarkens kan worden volstaan met 1 drinknippel per 20 vleesvarkens.		Controleer het aantal vleesvarkens per drinkplaats.	HI
<b>Transport</b>					
T00A.3	Aangevoerde varkens	<u>De varkens aangevoerd op het varkensbedrijf zijn afkomstig van bedrijven welke gecertificeerd zijn voor Beter Leven keurmerk varken 3 sterren.</u>	<u>Met uitzondering van fokmateriaal (aangevoerde gelten/beren). Deze dieren mogen van niet Beter Leven gecertificeerde bedrijven, bijvoorbeeld uit het buitenland, worden aangevoerd.</u>	Controleer certificaat BLK varken 3 sterren van aanvoerende bedrijven. Noteer de UBNs van de aanvoerende bedrijven. NVT bij fokgelten / beren.	Uitsluiting

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
T00B	<u>Afnemende varkensbedrijven / slachterijen</u>	<u>De varkens worden geleverd aan varkenshouderijen die zijn gecertificeerd of slachterijen geleverd die zijn goedgekeurd / gecertificeerd voor de bijbehorende Beter Leven scope (BLK varken en het bijbehorende aantal sterren).</u>	<u>Als de afnemer niet is goedgekeurd / gecertificeerd voor de bijbehorende Beter Leven scope moeten de dieren worden afgewaardeerd naar niet-Beter Leven keurmerk of naar een Beter Leven scope waarvoor de afnemer wel is gecertificeerd/goedgekeurd</u>	<u>Controleer administratie. Noteer het UBN van de afnemende varkenshouders en/of de naam en plaats van de afnemende slachterijen. Noteer per afnemer of deze is goedgekeurd/gecertificeerd is voor de bijbehorende Beter Leven scope (BLK varken en aantal sterren). Zo nee, controleer of de dieren worden afgewaardeerd tot niet-BLK of een Beter Leven scope waarvoor de afnemer wel is goedgekeurd / gecertificeerd-regulier.</u>	HI
T02	Elektrische veedrijvers	Er worden op het varkensbedrijf en tijdens transport <u>en op het slaekhuis</u> geen elektrische veedrijvers gebruikt.	<u>Er zijn geen elektrische veedrijvers op het bedrijf voorhanden.</u>	Controleer of er geen elektrische veedrijvers voorhanden zijn op het bedrijf en noteer met welke alternatieven gewerkt wordt.	HI
T03	Laadhelling, -klep, lift of laadvloer	<u>Laadhelling, -klep, -lift of -vloer moet zijn voorzien zijn van:</u> - klampen tegen uitglijden, - zijwanden en -spijlen om te voorkomen dat varkens er van af kunnen vallen, - laadklep/-helling hebben een maximale hoek van 20% / 11°. <u>Uiterlijk met ingang van 01-01-2020 zijn</u> veetransportwagens zijn bij <u>voorken</u> uitgerust met een laadlift of een verstelbare laadvloer.	Met ingang van 01-01-2020 is dit de standaardnorm. Tot 01-01-2020 zijn een laadhelling/-kleppen toeestaan met een hoek van maximaal 20% / 11°. Laadvloeren en -kleppen moeten zijn voorzien zijn van klampen tegen uitglijden en zijn voorzien van zijwanden en spijlen om te voorkomen dat varkens er van af kunnen vallen.	Controleer of de hellinghoek van de laadkleppen en of de uitvoering van de laadvloeren en -kleppen voldoen.	HI
T04	Nuchter	De vleesvarkens worden nuchter afgeleverd.	Nuchter betekent dat de laatste voerverstrekking plaatsvindt vóór 16.00 uur op de dag vóór (de dag van) aflevering.	<u>Controleer bij houder of de laatste voerverstrekking vóór 16:00 op de dag voor aflevering heeft plaatsgevonden.</u>	AH
T05	Transportduur biggen	Het transport van biggen mag niet langer duren dan 6 uur. <u>en vindt, om biggen vitaler af te leveren, met ingang van 2020 nog uitsluitend plaats met gesloten, klimaat gestuurde veewagens. (Dit scheelt in luchtwegaandoeningen en in diarree en daarmee in antibioticagebruik, en om stress als gevolg van grote temperatuurverschillen tegen te gaan.)</u>	Transportduur blijkt uit transportdocumentatie <u>in de administratie</u> . Deze documentatie moet minstens een jaar bewaard worden. De transporttijd start bij het inladen van het eerste dier en eindigt bij het uitladen van het laatste dier.	<u>Bereken via de website Routenet voor een transportwagen de afstand tussen de speenbiggen locatie en de vleesvarkenslocatie het bedrijf van geboorte en het ontvangende bedrijf en maak hiermee een inschatting van de bijbehorende transportduur. Controleer transport documentatie. Noteer UBN(s) herkomst-/bestemmingsbedrijven.</u>	Uitsluiting
T05A	<u>Transportmiddel biggen bij meer dan 50 km.</u>	<u>Transport van biggen over een afstand groter dan 50km vindt uitsluitend plaats met gesloten, klimaat gestuurde veewagens, om biggen vitaler af te leveren.</u> <u>Verplicht vanaf 01-01-2020.</u>	<u>Bereken via de website Routenet voor een transportwagen de afstand uit tussen het bedrijf van geboorte en het ontvangende bedrijf. Ca. a.d.h.v. de transportdocumentatie na of het transport is uitgevoerd met een Transport methode (gesloten, klimaat gestuurde veewagen) blijkt uit transportdocumentatie. Deze documentatie moet minstens 1 jaar bewaard blijven.</u>	<u>Bij transport over meer dan 50km controleer of er een gesloten, klimaat gestuurde wagen is gebruikt op basis van de. Controleer transportdocumentatie. Noteer adres herkomst-/bestemmingsbedrijf. Controleer met welk transportmiddel de biggen zijn getransporteerd. NVT bij transport korter dan 50 km.</u>	HI Vanaf 01-01-2020
T06_3	Transportduur <u>vlees</u> slachtvarkens	Het transport van <u>vlees</u> slachtvarkens mag niet langer duren dan 6 uur.	<u>Transportduur blijkt uit transportdocumentatie in de administratie. Deze documentatie moet minstens een jaar bewaard worden. De transporttijd start bij het inladen van het eerste dier en eindigt bij het uitladen van het laatste dier.</u>	<u>Controleer transportduur. De transporttijd start bij het inladen van het eerste dier en eindigt bij het uitladen van het laatste dier. Bereken via de website Routenet voor een transportwagen de afstand tussen de speenbiggen locatie en de vleesvarkenslocatie en de slachterij. Controleer transport documentatie. Noteer naam en adres slachterij.</u>	Uitsluiting

**Aanbevelingen plateau's bij speenbiggen en vleesvarkens**



Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
PL01	Plateau bij speenbiggen en vleesvarkens	<p><u>Bij speenbiggen en vleesvarkens kunnen plateau's worden gebruikt om aan de minimum oppervlakte per speenbig/vleesvarken te voldoen.</u></p> <p><u>Deze plateau's dienen, op termijn, aan de onderstaande aanbevelingen te voldoen. In de huidige versie 2.1 zijn deze criteria aanbevelingen, en is er geen sanctie als hier niet aan wordt voldaan.</u></p> <p><u>De verwachting is dat in de volgende versie (3.0) van de criteria een sanctie wordt toegevoegd. Nieuwe plateau's, die na het definitief vaststellen van de volgende versie (3.0, incl. sancties), worden gerealiseerd dienen aan de onderstaande criteria te voldoen.</u></p> <p><u>NVT bij plateau's die voor het vaststellen van de volgende versie van de criteria (3.0 incl. sancties) zijn gerealiseerd.</u></p>	<p><u>De loopplank mag niet worden meegeteld als beschikbaar oppervlak voor de dieren. De ruimte onder de loopplank (als de hellingshoek van de loopplank met de begane grond 20° of groter is), mag wel worden meegeteld als beschikbaar oppervlak.</u></p>	<p><u>Registreer indien er gebruikt wordt gemaakt van plateau's.</u></p>	
PL02	Gewichtsbelasting plateau <b>AANBEVELING</b>	<p><u>Constructie plateau is bij:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- speenbiggen: minimaal berekend op 130 kg/m<sup>2</sup></li> <li>- vleesvarkens: minimaal berekend op 200 kg/m<sup>2</sup></li> </ul>	<p><u>Maximale doorbuiging is 1/250e met een maximum van 12 mm.</u></p>	<p><u>Controleer en registreer gewichtsbelasting plateau op basis van specificaties van de constructie.</u></p>	
PL03	Minimale afstand begane grond tot onderkant plateau <b>AANBEVELING</b>	<p><u>De afstand van de begane grond tot aan de onderkant van het plateau is tenminste:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- 0,9 m bij een plateaubreedte van 0,9-1,5 m</li> <li>- 1,2 m bij een plateaubreedte &gt; 1,5 m</li> </ul>		<p><u>Controleer en registreer breedte en bijbehorende hoogte van het plateau.</u></p>	
PL04	Vloeroppervlakte van het plateau <b>AANBEVELING</b>	<p><u>Het plateau beslaat maximaal 40 % van het vloeroppervlak op de begane grond</u></p>		<p><u>Controleer en registreer hoeveel procent van het vloeroppervlakte het plateau beslaat.</u></p>	
PL05	Afstand tussen plateau en plafond <b>AANBEVELING</b>	<p><u>De afstand tussen het plateau en het plafond is overal tenminste 0,9 m, en op het hoogste punt van het plafond tenminste 1,5 m.</u></p>		<p><u>Controleer en registreer de afstand tussen plateau op plafond. Op het laagste en het hoogste punt van het plafond.</u></p>	
PL06	Afschot plateau <b>AANBEVELING</b>	<p><u>Het plateau mag over de breedte een afschot hebben van maximaal 5 % en over de lengte van maximaal 10 %.</u></p>		<p><u>Controleer en registreer afschot van het plateau over de breedte en de lengte.</u></p>	
PL07	De breedte van het plateau <b>AANBEVELING</b>	<p><u>De breedte van het plateau is bij:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- speenbiggen: tenminste 0,9 m en maximaal 1,56 m</li> <li>- vleesvarkens: tenminste 1,1 m en maximaal 1,9 m.</li> </ul>	<p><u>Deze maten zijn inclusief eventuele (ventilatie-/mest)spleten.</u></p>	<p><u>Controleer en registreer de breedte van het plateau.</u></p>	
PL08	De lengte van het plateau <b>AANBEVELING</b>	<p><u>De lengte van het plateau is bij:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- speenbiggen: tenminste 1,5 m.</li> <li>- vleesvarkens: tenminste 2,5 m.</li> </ul>		<p><u>Controleer en registreer de lengte van het plateau.</u></p>	
PL09	Vloeruitvoering plateau <b>AANBEVELING</b>	<p><u>De vloer van het plateau is dicht.</u></p>	<p><u>De vloer van het plateau is dicht, met uitzondering van:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><u>a. aan beide uiteinden van het plateau is een rooster over de gehele breedte van het plateau toegestaan bij:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>- speenbiggen: van maximaal 0,6 m</li> <li>- vleesvarkens: van maximaal 1,0 m</li> </ul> </li> <li><u>b. bij het vloergedeelte bij de loopplank is een rooster over de gehele breedte van het plateau toegestaan:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>- speenbiggen: van maximaal 0,6 m</li> <li>- vleesvarkens: van maximaal 1,0 m</li> </ul> </li> <li><u>c. aan de muurzijde van plateau is over de gehele lengte een rooster toegestaan bij:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>- speenbiggen: van maximaal 0,2 m en 0,3 m als er geen ventilatie- mestspleet wordt toegepast.</li> <li>- vleesvarkens: van maximaal 0,3 m en 0,4 m als er geen ventilatie- mestspleet toegepast wordt.</li> </ul> </li> <li><u>d. langs de muurzijde is een ventilatie- mestspleet toegestaan bij:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>- speenbiggen: van minimaal 5 cm en maximaal 6 cm</li> <li>- vleesvarkens: van minimaal 8 cm en maximaal 8 cm</li> </ul> </li> <li><u>e. de loopplank mag zowel dicht als met spleten worden uitgevoerd met bij:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>- speenbiggen: spleten van 10-12 mm</li> <li>- vleesvarkens: spleten van 10-18mm.</li> </ul> </li> </ul>	<p><u>Controleer of de vloer dicht is, incl. de opgenomen uitzonderingen.</u></p>	

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
PL10	<u>Materiaal plateau dichte vloer</u> <u>AANBEVELING</u>	<u>Het plateau dient zo te zijn uitgevoerd dat deze de speenbiggen of vleesvarkens voldoende grip geeft, bijvoorbeeld geprofileerd metaal, ruw kunststof, ruw composiet of beton.</u>		<u>Controleer of de vloer voldoende ruw is uitgevoerd, registreer type materiaal.</u>	
PL11	<u>Balustrade plateau</u> <u>AANBEVELING</u>	<u>Het plateau is voorzien van een balustrade die met spijlen en bij:</u> <u>- speenbiggen: minimaal 0,5 m hoog is</u> <u>- vleesvarkens: minimaal 0,6 m hoog is</u>	<u>Bij voorkeur worden er horizontale spijlen gebruikt met minimaal 2 spijlen met de onderste spijl op een hoogte van 0,2 m bij speenbiggen en 0,2-0,3 bij vleesvarkens. En de bovenste spijl op 0,5 m (gemeten aan bovenkant buis) bij speenbiggen en 0,7 m bij vleesvarkens.</u> <u>Verticale spijlen zijn ook toegestaan.</u>	<u>Controleer en registreer aanwezigheid en hoogte balustrade en controleer horizontale of verticale spijlen.</u>	
PL12	<u>Breedte loopplank/-trap</u> <u>AANBEVELING</u>	<u>De loopplank/-trap waarmee de biggen/varkens het plateau kunnen bereiken is (inclusief evt. scharnierpunten) bij:</u> <u>- speenbiggen: minimaal 0,60 m breed</u> <u>- vleesvarkens: minimaal 0,75 m breed</u>		<u>Controleer en registreer de breedte van de loopplank/-trap.</u>	
PL13	<u>Hellingshoek loopplank/-trap</u> <u>AANBEVELING</u>	<u>De hellingshoek van de loopplank/-trap is maximaal 30° t.o.v. de begane grond;</u>		<u>Controleer de hellingshoek van de loopplank/-trap t.o.v. de begane grond.</u>	
PL14	<u>Horizontale oploop bij parallelle loopplank/-trap</u> <u>AANBEVELING</u>	<u>Als de loopplank/-trap parallel (niet haaks) tegen het plateau is geplaatst dient er een horizontale oploop richting het plateau te zijn.</u>	<u>Deze oploop is bij:</u> <u>- speenbiggen: minimaal 0,70 m x 0,70 m</u> <u>- vleesvarkens: minimaal 0,75 m x 0,75 m, en</u> <u>en voorzien van een balustrade conform de eisen vermeld bij PL11 balustrade plateau.</u>	<u>Controleer en registreer of er een haakse of parallelle loopplank/-trap is. Controleer en registreer bij een parallelle loopplank/-trap de aanwezigheid en afmeting van de horizontale oploop en hoogte van de balustrade.</u>	
PL15	<u>Dwarslatten</u> <u>AANBEVELING</u>	<u>Op de loopplank zijn dwarslatten bevestigd.</u>	<u>Bij speenbiggen wordt: een onderlinge afstand van 5 tot 10 cm (tussen de latten gemeten).</u> <u>De dwarslatten hebben:</u> <u>- een hoogte van tussen de 2 en 4 cm, en</u> <u>- een breedte van tussen de 1 en 5 cm</u>	<u>Controleer en registreer de aanwezigheid, onderlinge afstand, hoogte en breedte van de dwarslatten.</u>	
PL16	<u>Balustrade loopplank/-trap</u> <u>AANBEVELING</u>	<u>Aan één zijde van de loopplank/-trap dient een balustrade te zijn met een hoogte van minimaal 50 cm.</u>		<u>Controleer en registreer aanwezigheid en hoogte van een balustrade aan min. één zijde van de loopplank/-trap</u>	
PL17	<u>Op-/afstap loopplank/-trap</u> <u>AANBEVELING</u>	<u>Onder- en bovenaan de loopplank mag een op- en/of afstap zijn bij:</u> <u>- speenbiggen: van maximaal 10 cm</u> <u>- vleesvarkens: van maximaal 15 cm.</u>		<u>Controleer en registreer de aanwezigheid en afstand van een af-en/of opstap.</u>	
<b>Aanvullend</b>					
VA0104-A00	<u>Aantal dieren</u>	<u>Tijdens de jaarlijkse controle worden per diercategorie het aantal BLK dierplaatsen en het aantal aanwezige dieren, en vastgelegd.</u>	<u>Hiervoor wordt bij de ingangscntrole, en bij nieuw-/verbouw, de verschillende typen hokken/afdelingen van het bedrijf door de BLK controleur opgemeten. Op basis van deze oppervlakte per type hok/afdeling bepaalt de BLK controleur het totale oppervlakte per diercategorie op het bedrijf. Op basis van de benodigde oppervlakte per diercategorie, zoals vastgelegd in de BLK criteria, bepaalt de controleur vervolgens het totale aantal BLK dierplaatsen per diercategorie voor het bedrijf.</u>	<u>Noteer aantal BLK dierplaatsen ongeacht en het aantal aanwezige dieren. Volgens opgaaf varkenshouder. Op basis van metingen van de verschillende hokken/afdelingen en de BLK oppervlakte criteria per diercategorie.</u>	
VA0104A-A00A	<u>Aantal BLK zeugen- en geltenplaatsen</u>	<u>Het aantal BLK zeugen- en geltenplaatsen is:</u>		<u>Noteer aantal BLK zeugen en geltenplaatsen</u>	
A00A1	<u>Aanwezige aantal zeugen en gelten</u>	<u>Het aantal aanwezige zeugen en gelten is:</u>		<u>Noteer aantal aanwezige zeugen en gelten</u>	
003 A00B	<u>Aantal BLK berenplaatsen</u>	<u>Het aantal BLK berenplaatsen is:</u>		<u>Noteer aantal dierplaatsen en aantal aanwezige dieren. Noteer aantal BLK berenplaatsen</u>	
A00B1	<u>Aanwezige aantal beren</u>	<u>Het aantal aanwezige beren is:</u>		<u>Noteer aantal aanwezige beren.</u>	
004 A00C	<u>Aantal BLK vleesvarkensplaatsen</u>	<u>Het aantal BLK vleesvarkensplaatsen is:</u>		<u>Noteer aantal dierplaatsen en aantal aanwezige dieren. Noteer aantal BLK vleesvarken plaatsen</u>	
A00C1	<u>Aanwezige aantal vleesvarkens</u>	<u>Het aantal aanwezige vleesvarkens is:</u>		<u>Noteer aantal aanwezige vleesvarkens</u>	
VA0104D-A00D	<u>Aantal opfokplaatsen</u>	<u>Het aantal opfokplaatsen voor zeugen en/of beren is:</u>		<u>Noteer aantal opfokplaatsen</u>	
A00D1	<u>Aanwezige aantal opfokdieren</u>	<u>Het aantal aanwezige opfokdieren is:</u>		<u>Noteer aantal aanwezige opfokdieren</u>	

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
V00E	Aantal BLk biggenplaatsen	Het aantal BLk (speen)biggenplaatsen is:		Noteer aantal BLk (speen)biggen plaatsen	
A00E1	Aanwezige aantal biggen	Het aantal aanwezige (speen)biggen is:		Noteer aantal aanwezige (speen)biggen	